

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA EKONOMICKÁ

Bakalářská práce

Kreativní účetnictví

Creative accounting

Aneta Kolářová

Plzeň 2021

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma

„Kreativní účetnictví“

vypracoval/a samostatně pod odborným dohledem vedoucí bakalářské práce za použití pramenů uvedených v příložené bibliografii.

Plzeň dne

v.r. Aneta Kolářová

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala Ing. Lucii Vallišové, Ph.D. za vedení mé bakalářské práce, cenné rady, trpělivost a odborný dohled. Dále bych také chtěla poděkovat Ing. Daně Havlové ze společnosti RSJ Custody s.r.o. za veškeré poskytnuté informace, ochotu a pomoc při vypravování praktické části.

Obsah

Úvod	9
1 Kreativní účetnictví	11
1.1 Definice kreativního účetnictví	11
1.2 Důvody používání kreativního účetnictví	12
1.3 Výhody a nevýhody kreativního účetnictví	15
1.4 Stupně manipulace s účetními daty	15
1.4.1 1. stupeň – kreativní účetnictví	16
1.4.2 2. stupeň – manipulativní účetnictví	16
1.4.3 3. stupeň – podvodné účetnictví	16
1.5 Nejznámější kauzy účetních podvodů	16
1.5.1 Enron	16
1.5.2 WorldCom	17
1.5.3 Bernie Madoff	18
1.6 Nejznámější techniky kreativního účetnictví	18
1.6.1 Řízení zisků – earnings management	18
1.6.2 Income smoothing	19
1.6.3 Big bath	19
1.6.4 Window dressing	20
1.6.5 Techniky mimobilančního financování	20
1.6.6 Agresivní účetnictví	22
1.7 Další pojmy spojené s kreativním účetnictvím	22
1.7.1 Andersen Effect	22
1.7.2 Antedatování	23
1.7.3 Appraisal Fraud	23
1.7.4 Cookie Jar	23

1.7.5	Voodoo	23
1.8	Prevence a detekce.....	23
1.8.1	Model CFEBT	24
1.8.2	Beneishovo M-skóre	25
1.8.3	Altmanovo Z-skóre.....	26
1.8.4	Jonesův model nediskreční aktuálnosti.....	26
1.9	Sankce za účetní chyby a úmyslné manipulování s účetnictvím.....	27
1.9.1	Sankce v rámci daňového řádu.....	27
1.9.2	Sankce v rámci zákona o účetnictví	28
1.9.3	Sankce v rámci trestního zákoníku.....	28
2	Kreativní účetnictví a jeho dopad na účetní závěrku ve vybraném podniku ..	32
2.1	Představení společnosti.....	32
2.2	Struktura rozvahy a výkazu zisku a ztráty	33
2.2.1	Rozvaha.....	33
2.2.2	Výkaz zisku a ztrát	33
2.3	Dlouhodobý hmotný majetek a odpisy	34
2.3.1	Změna ve způsobu pořízení DHM operativním leasingem.....	35
2.3.2	Změna ve způsobu odepisování	36
2.4	Cenné papíry.....	40
2.5	Rezervy.....	45
2.5.1	Zrušení tvorby rezerv na benefitní dovolenou	45
2.5.2	Vyvoření rezervy na významnou opravu firemních prostor	46
2.5.3	Rezerva tvořená na kurzové ztráty	47
2.5.4	Porovnání dopadu změn v rezervách na výkaz zisku a ztráty	48
	Závěr.....	49
	Seznam použitých zdrojů.....	50

Seznam tabulek	53
Seznam grafů.....	54
Seznam obrázků.....	55
Seznam zkratk.....	56
Seznam příloh.....	58

Úvod

Účetnictví je nástroj, který poskytuje informace vnitřním i vnějším uživatelům nejen o finanční situaci podniku, ale také o výsledku hospodaření, stavu a pohybu hospodářských prostředků. Je spolu s veškerými postupy regulováno Zákonem č. 563/1991 Sb., zákon o účetnictví, vyhláškami Ministerstva financí, českými účetními standardy, dalšími zákony a zákoníky, které s účetnictvím souvisí, např. Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů nebo Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce.

Tématem této bakalářské práce je tzv. kreativní účetnictví. Účetní legislativa v některých účetních postupech umožňuje použití různých metod, např. při výpočtu odpisů nebo při oceňování majetku. V těchto případech záleží na kreativitě, znalostech a zkušenostech účetních, kteří se vždy snaží vybrat optimální metodu pro jejich podnik. Každá z metod má určitý vliv na účetní závěrku.

První polovina práce je věnována teoretické části, jejíž cílem je přiblížit čtenáři problematiku kreativního účetnictví. Informace pro jednotlivé kapitoly literární rešerše budou čerpány z odborné literatury zabývající se kreativním účetnictvím. Použity budou také internetové zdroje, které doplňují informace z odborné literatury. Tato problematika má omezené množství českých autorů, kteří se tímto tématem zabývají, proto budou použity také zahraniční zdroje.

První bod se věnuje samotné definici, která není v tomto případě jednoznačná. Zde jsou autoři rozděleny do dvou skupin podle hlediska, ze kterého na tuto problematiku nahlízejí. Dále se věnuje důvodům, proč se podnikatelé do kreativního účetnictví pouštějí a jaké výhody či nevýhody z něho plynou. V dalším bodě vysvětluje úrovně, ve kterých jde kreativní účetnictví provádět. Tyto stupně jsou důvodem, proč definice kreativního účetnictví není zcela jednoznačná. Práce zmiňuje také nejznámější kauzy účetních podvodů, kde si majitelé velkých podniků zvyšovali hodnotu své společnosti podvodným kreativním účetnictvím. Dále popisuje nejznámější techniky, které jsou i nejsou v souladu s účetní legislativou. V souvislosti s nejznámějšími technikami se ale také věnuje méně známějším výrazům, které ale s kreativním účetnictvím také souvisí. V neposlední řadě představí modely sloužících k detekci a vyhodnocení manipulace s účetními výkazy, tzn. výpočty, které by měly pomoci odhalit manipulaci s daty ve zkoumaném podniku. V posledním bodě zmiňuje sankce, které mohou na podnik

dopadnout v důsledku používání kreativního účetnictví podle zákona o účetnictví, daňového řádu a trestního zákoníku.

Druhá polovina této bakalářské práce je věnována části praktické, která je prováděna ve společnosti RSJ Securities a.s. Jedná se o finanční instituci, a proto se řídí podle vyhlášky č. 501/2002 Sb. a podle českých účetních standardů pro účetní jednotky, které účtují podle vyhlášky č. 501/2002 Sb. Účetnictví a vykazování je trochu odlišné od podnikatelských subjektů.

Cílem praktické části je zjistit, ve kterých oblastech by mohl vybraný podnik implementovat praktiky kreativního účetnictví a ukázat dopad těchto možností na účetní závěrku společnosti. Bakalářská práce bude pracovat s účetní závěrkou společnosti z roku 2019, což byla v době vypracovávání této práce poslední zveřejněná účetní závěrka. Jednotlivá probíraná témata jsou doplněna o informace z výroční zprávy za rok 2019 či z interních dat poskytnutých konzultantem této bakalářské práce. Zabývat se bude pouze kreativním účetnictvím, který je v souladu se zákonem o účetnictví č. 563/1991 Sb. a daňovým řádem č. 280/2009 Sb., tzn. budou navrženy takové postupy, které zákony a vyhlášky dovolují.

V některých oblastech je možno počítat a následně účtovat více způsoby. Nejvíce těchto postupů bude představeno a navrženo v dlouhodobém hmotném majetku, který je hlavní oblastí praktické části. Zde bude ukázáno, jaký vliv na účetní závěrku má pořízení majetku a jaký vliv má na účetní závěrku stanovená předpokládaná životnost majetku. Jelikož hlavní činností společnosti je obchod s cennými papíry, budou také představeny a vysvětleny dva způsoby umořování prémie ze státního dluhopisu a výpočtu úrokových výnosů. Jedním z nástrojů kreativního účetnictví jsou také rezervy, a i na nich bakalářská práce ukáže, jaký vliv má jejich tvoření na účetní závěrku.

1 Kreativní účetnictví

Historicky kreativní způsoby zacházení s daty a informacemi v účetnictví narostly na aktuálnosti. Vyznat se ve všech úskalích daňových a účetních zákonů je s narůstající byrokracií stále složitější. Účetní jednotky jsou povinny řídit se Zákonem č. 563/1991, o účetnictví, Vyhláškou č 500/2002 Sb. a Českými účetními standardy. Ovšem výklad některých zákonů a norem je už sám od sebe v mnoha případech velmi rozmanitý a často se nad správným řešením účetního nebo daňového problému nemohou shodnout ani sami odborníci, např. daňový poradci nebo právníci. Existují tedy i řešení, která splňují kritérium věrného a poctivého obrazu účetních výkazů a současně jimi může účetní jednotka dosáhnout např. potřebné daňové optimalizace, žádoucí výsledky hospodaření aj.

1.1 Definice kreativního účetnictví

Definice kreativního účetnictví je velmi různorodá a každý autor na tuto problematiku pohlíží z jiného hlediska. Autoři by se podle toho mohli rozdělit do dvou skupin. Jedna skupina na kreativní účetnictví pohlíží spíše jako na trestný čin. Tvůrce vědomě upravuje účetní data tak, aby účetní závěrka vypadala přesně, jak si firma přeje. Druhá skupina na kreativní účetnictví nepohlíží tak negativně a v některých případech přiznává, že jeho tvůrce musí mít kvalitní rozhled, znalosti a zkušenosti v oboru. Legislativa v určitých případech nabízí více možností, jak konkrétní problém řešit. Je tedy pouze na účetní, případně managementu společnosti, jak posoudí všechny možnosti a rozhodne, co je pro firmu nejlepší. Ani jedna skupina se ve svém pohledu nemýlí. Mezi kreativním účetnictvím, který je v rámci norem, a kreativním účetnictvím, který je podvodné, je tenká hranice, kterou ale musíme rozlišovat.

Kratší, ale výstižnou definici kreativního účetnictví obsahuje zdroj napsaný v anglickém jazyce, a to: „*Forma kreativního účetnictví, která mezitímco splňuje všechny předpisy, podává zkreslený pohled (obecně pozitivní) o výkonu společnosti*“ (Autorizovaný institut manažerských účetních, 2003, s. 30).

Podle Zity Drábkové (2017a, s. 13) kreativní účetnictví je „*proces, při kterém jsou uskutečňovány přímo ekonomické transakce tak, aby bylo dosaženo příznivých výsledků účetnictví, nebo častěji jde o účelovou manipulaci s daty*“.

Lenka Krupová (2001, s. 3) definovala kreativní účetnictví velmi podobně jako Zita Drábková, ale rozepsala charakteristiku do dvou bodů:

1. „proces manipulace s účetními údaji s cílem transformovat účetní výkazy z podoby, jak by měly mít do podoby, jakou by si přáli jejich tvůrci,
2. procesy, při kterých jsou uskutečňovány přímo ekonomické transakce tak, aby bylo dosaženo příznivých výsledků v účetnictví“.

Právě Lenka Krupová zmiňuje, že při sestavování výkazů finančního účetnictví se setkáváme s lidskou tvořivostí, znalostmi a vědomostmi, jak z oblasti účetní teorie, tak praxe (Krupová, 2001, s. 3).

Na druhé straně také existují zdroje, které se zabývají účetními podvody a chybami, a který kreativní účetnictví spojují převážně s podvodným účetnictvím.

Podle Dany Kovanicové (2013, s. 470) je kreativní účetnictví spojováno s falšováním účetních výkazů. „Výraz „kreativní“ ve spojitosti s falšováním má však vyvolat nádech ironie: jde totiž o „až příliš kreativní“ účetnictví. Účetnictví je ve své podstatě vysoce tvůrčí, a tedy kreativní disciplína. Při falšování účetních výkazů však kreativita překračuje etické normy chování, neboť jejím cílem je zastřít pravý stav věci“.

Podle Dany Bárkové a kol. (2016, s. 65) je zdůrazněno na fakt, že účetní výkazy by měly být sestaveny tak, aby vykazovaly věrný a poctivý obraz skutečnosti. Ve chvíli, kdy tento fakt není dodržen, hovoří se o kreativním až podvodném účetnictví. „Účetně může mít podobu vcelku zřetelné manipulace s údaji žádoucím směrem („přikrášlováním“, window dressing), ale i účetně složitější techniky, které jsou obtížněji odhalitelné, neboť navenek k porušení zákonných požadavků nedošlo (mimobilanční financování).“ Zdůrazňuje také, že se musí rozlišovat podvody od chyb. Chybou je myšleno neúmyslné pochybení, které nemělo za úkol něco zkreslovat.

1.2 Důvody používání kreativního účetnictví

Důvodů, proč obchodní korporace přistoupí k využití kreativního účetnictví, může být hned několik. V první řadě záleží na zájmech zaměstnanců, manažerů či ředitelů a vlastníků. Je důležité zmínit, že mezi jednotlivými úrovněmi vedení ve společnosti vzniká tzv. informační asymetrie (Drábková, 2017a, s. 37). Ta spočívá v tom, že ředitelé mají výrazně kvalitnější, objemnější a přesnější informace o konkrétní společnosti než sami vlastníci. (Vlašim, 2001). Vlastníci sledují chod své společnosti hlavně podle

vyhotovených účetních výkazů, tedy účetní závěrky a výroční zprávy. Zjednodušeně se dá říct, že tato informační asymetrie vzniká hlavně mezi účetními, kteří tyto účetní výkazy tvoří, a mezi vlastníky. Každý ze zmíněných úrovní sleduje svoje zájmy a do jisté míry jsou tím předávané informace poznamenány (Drábková, 2017a, s. 37-38).

Dalšími důvody pro využití kreativního účetnictví mohou být níže uvedené příčiny.

a) Dosažení maximálního zisku

Na tento cíl se musíme zaměřit z pohledu manažera. Obecně manažer společnosti, který vykazuje zisk, je považován za úspěšného. Jejich hlavním zájmem tedy nemusí být ani tak maximalizovat zisk, ale maximalizovat užitečnost své pozice. Důsledkem může být např. zvýšení příjmu manažera, rozšíření úrovní jeho podřízených nebo dosáhnout větší pravomoci s nakládáním finančních prostředků (Kovanicová, 2003, s. 470).

Tímto způsobem může manažer uvažovat dvěma způsoby:

- přímo usilovat o zvýšení zisku,
- využití metody „big bath“.

Podrobněji se tato práce o této metodě „big bath“ bude věnovat v bodě „nejznámější techniky“, který se nachází dále v teoretické části této práce. Jedná se o metodu, která je provozována ve společnostech, které hospodaří se ztrátou, a očekávají do budoucích let zlepšení finanční situace (Drábková, 2017a, s. 39).

Podle § 34, zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, si společnost může odečíst daňovou ztrátu či její část od základu daně, která vznikla v předchozím období, a to nejdéle v 5 zdaňovacích období následujících bezprostředně za období, ve kterém daňová ztráta vznikla (Komora českých auditorů, 2020).

b) Špatný management

Kreativní účetnictví skoro vždy využívají společnosti, kterým hrozí úpadek. Je to jediný nástroj, kterým se firmu snaží ještě na poslední chvíli zachránit a oddálit krach (Volkánová, 2014, s. 73).

c) Snížení nejistoty a rizika

Podnikání s sebou přináší rizika, které se společnosti pomocí kreativního účetnictví snaží zredukovat. Můžeme je dělit na rizika:

- a) provozní – může se jednat o problémy v provozu (např. stávky, neplánované prostoje či havárie),
- b) tržní – mohou nastat v případě, že nastane problém v prodeji zboží, změny se ceny nebo devizové kurzy,
- c) inovační – v případě zavádění nových výrobků či nové technologie,
- d) finanční – v neposlední řadě nejistota a určitá rizika mohou nastat ve chvíli, kdy podnik začne mít problémy s financemi, změny se úrokové sazby, změna daňových sazeb apod. (Drábková, 2017a, s. 39).

d) Oceňování majetku a závazků

Problematika oceňování je velmi rozsáhlé téma. V nejčastějších případech ke kreativnímu účetnictví dochází při oceňování. Aktiva, zisk či obrat jsou často nadhodnocované a závazky, náklady a v některých případech ztráta se podhodnocují. Ať už se jedná o nadhodnocené tržby či aktiva nebo o podhodnocené náklady, výsledek to má stejný v obou případech. Obě základní metody vedou ke zkreslení a následnému zvýšení vlastního kapitálu a zároveň tak k zvýšení celkové hodnoty firmy (Bárková et al., 2016, s. 66).

Další možností, která také vede ke kreativnímu účetnictví, jsou podhodnocená aktiva. Příčinou toho je oceňování v historických (pořizovacích) cenách. Takové podhodnocení původních nákladů vzhledem k současné hodnotě způsobuje zejména inflace. V průběhu času je majetek společnosti velmi často pozitivně zhodnocován, ale v účetnictví pořád pracujeme s cenou, kterou majetek měl při pořizování. V této chvíli společnost může vykazovat méně dluhů než ve skutečnosti vlastní (Strouhal a kol., 2013).

e) Tlak ze strany investorů

Manipulace s daty v účetní závěrce může společnosti pomoci ovlivnit situaci na finančním trhu (Drábková, 2017a, s. 40)

f) Snížení daní

Posledním, ale neméně důležitým a častým, bodem je snaha o snížení daní (Drábková, 2017a, s. 40).

1.3 Výhody a nevýhody kreativního účetnictví

Za výhody kreativního účetnictví můžeme považovat:

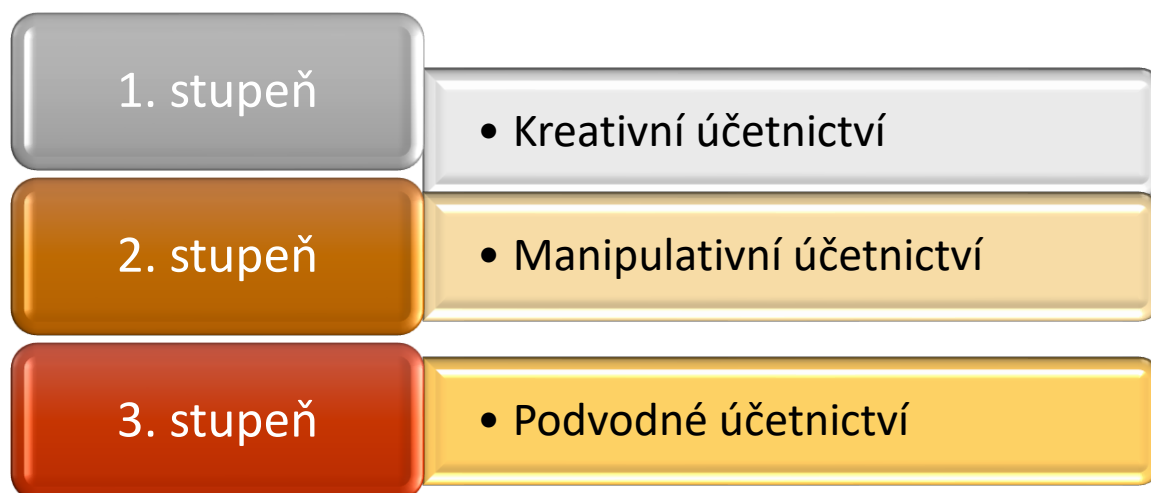
- zvýšit konečný zisk nebo snížit konečnou ztrátu,
- cíleně upravit ukazatele, které se používají ve finanční analýze, např. ukazatele rentability, likvidity nebo zadluženosti,
- skrytí finančního rizika,
- obejít rizika související s půjčkami a úvěry,
- vyvarovat se kontrolní činnosti akcionářů,
- utužit postavení společníků, kteří se spolu podílejí na vedení,
- získat finanční sílu bez které by společnost nemohla používat poskytnuté finanční prostředky (Krupová, 2001, s. 4).

Na druhé straně kreativní účetnictví může způsobit nedůvěru stávajících i nových potencionálních investorů, zaměstnanců společnosti, dodavatelů, akcionářů a širší veřejnosti. Za další nevýhodu by se daly považovat hrozící sankce a pokuty v momentě, kdy by bylo kreativní účetnictví odhaleno (Krupová, 2001, s. 4).

1.4 Stupně manipulace s účetními daty

Kreativní účetnictví rozlišuje tři úrovně neboli stupně manipulování s účetními výkazy podle jejich míry zkreslení, nebezpečnosti a škodlivosti. Jinak je můžeme nazvat jako kreativní, manipulativní a podvodné účetnictví (Bárková et al., 2016, s. 65).

Obrázek 1: Stupně kreativního účetnictví

Zdroj: vlastní zpracování, 2021

1.4.1 1. stupeň – kreativní účetnictví

Do prvního stupně řadíme používání různých účetních metod, které jsou účetní legislativou povolené. Tyto způsoby můžeme najít v zákoně o účetnictví, ve vyhláškách Ministerstva financí nebo v Českých účetních standardech. Podnik si vybírá metodu nejoptimálnější k jeho stanovenému cíli, a proto v důsledku ne vždy je obraz o skutečnosti věrně a poctivě zobrazen. Může se jednat např. o účelovém tvoření rezerv a opravných položek, načasování větších transakcí nebo oceňování aktiv (Bárková et al., 2016, s. 65).

1.4.2 2. stupeň – manipulativní účetnictví

Do druhého stupně řadíme takové používání účetních metod, které účetní legislativa nedovoluje. I v tomto případě je narušena hned první všeobecná účetní zásada, a tou je věrné a poctivé zobrazení skutečnosti. Můžeme mluvit o přestupku nebo účetní chybě jako např. poskytnutí zkreslených údajů (Bárková et al., 2016, s. 65).

Za takové používání účetních metod může být přidělena pokuta (sankce) podle § 37 a § 37a, zákona o účetnictví. Sankcím podrobněji se tato bakalářská práce věnuje v bodě 1.9. (Drábková, 2017a, s. 34).

1.4.3 3. stupeň – podvodné účetnictví

Třetí stupeň kreativního účetnictví obsahuje podvodné finanční výkaznictví. Tyto praktiky už neřídí zákon o účetnictví, ale jsou vymezeny trestním zákoníkem. Může se jednat např. o falšování faktur, podvodnému odběru zboží nebo praní špinavých peněz (Bárková et al., 2016, s. 65). Praní špinavých peněz někdo může také pod „legalizace výnosů z trestné činnosti“. Jejich úkolem je vypadat tak, že k získání těchto peněz došlo legální cestou. Nejčastěji se majitel peněz snaží vytvořit dlouhý řetězec kroků, který na konci úplně zničí propojení mezi penězi a jeho získáním. Je tedy často obtížné přijít na to, že se peníze získávají z nelegální činnosti (Mužný & Pscherová, 2020).

1.5 Nejznámější kauzy účetních podvodů

1.5.1 Enron

Do roku 2002 byl krach Enronu jedním z nejznámějších a nejvýznamnějších skandálů v USA. Enron na svých začátcích vznikl fúzí dvou společností a začínal jako malá firma

podnikající v oblasti distribuce plynu. Ředitel Kenneth Lay spolu se svým provozním ředitelem Jeffrey Skillinga postupně vybudovali jednoho z největších obchodníků s energiemi. S postupem času začal budovat své vlastní elektrárny, produktovody, kupoval obchodní partnery a později také začal pronikat do oblastí, které s jeho hlavní činností souvisejí. Vymysleli spoustu nabídek a možností pro klienty, díky kterým dokázali vykryt nečekané odchylky ceny (Navrátil, 2020a).

Časem se Enron zaměřil také na obchodování s deriváty. Zde se ale setkává s tvrdou konkurencí, kvůli které přichází o zisky. Tady začíná manipulace s účetními výkazy. Kenneth Lay se snaží vypadat před potencionálními akcionáři co nejlépe a účetních výkazech vykazuje zisky, které nemá. Nejvíce se snaží skrýt dluhy, které vlastní. Cena akcií na podzim 2001 začala klesat a auditoři spolu s analytiky začínají objevovat manipulaci s účetními daty. Enron se přiznává k chybám v účetnictví a na konci roku 2001 vyhlašuje bankrot (Navrátil, 2020a).

Společnost nadhodnotila svůj zisk 586 milionů dolarů a její akcie se propadly z 90 dolarů na nulu. Všichni, kdo se zúčastnili tohoto podvodu, dostali pár let ve vězení. Nejhůře dopadl Jeffrey Skilling (provozní ředitel), který byl odsouzen na 24 let (Navrátil, 2020a).

Vzápětí po tomto skandálu vznikla a byla schválená nová legislativa „Sarbanes-Oxley Act“. Ta zakazuje auditorským firmám poskytovat jak auditorské, tak konzultativní služby kvůli střetu zájmů. Byly také zvýšeny postihy za klamání investorů (Navrátil, 2020a).

1.5.2 WorldCom

Telekomunikační společnost WorldCom vznikla v roce 1983 a jejím zakladatelem byl Bernard Ebbers. Její založení bylo skvěle načasováno, protože právě na přelomu 80. a 90. let se začal rozrůstat internet a prodej mobilních telefonů. Na začátku postupoval hodně podobně jako Enron. Rostla díky nakupování konkurenčních firem (Navrátil, 2020b).

Bernard Ebbers si žil tzv. „na vysoké noze“, ale bohužel za cizí peníze. Na svoje investice si půjčil přibližně 400 milionů dolarů, za které ručil akciemi WorldComu. Situace na trhu se zhoršila a cena akcií začala klesat. Kvůli tomu v roce 1999 začali spolu s finančním ředitelem Scottem Sullivanem falšovat výsledky hospodaření. Uměle

navyšovali tržby, které zajistily větší ziskovost. Manipulovali také s výdaji, které odepisovali v čase. I když se pohybovali ve velké ztrátě, účetní výkazy vykazovaly zisk. Na tyto machinace přišla auditorská společnost v roce 2002. Nakonec došlo k umělému navýšení kapitálu o 11 miliard dolarů. Akcionáři kvůli pádu firmy přišli o 180 miliard dolarů. Bernard Ebbers byl odsouzen na 25 let ve vězení (Navrátil, 2020b).

1.5.3 Bernie Madoff

Bernie Madoff byl investiční bankéř a jeden ze zakladatelů elektronické burzy NASDAQ. Staral se o peníze slavným a společensky významným osobnostem. Dokázal činit výnosy okolo 10–12 ročně a nezáleželo na tržním vývoji. Bohužel toto dokazoval jenom na papíře. Svým klientům tvrdil, že zisk přináší jeho akciové investice a opční strategie. Ve skutečnosti peníze ukládal pouze na bankovní účet. Na začátku 90. let působil jako předseda technologické burzy NASDAQ. To mu pomohlo k získávání nových klientů. Pak přišel osudný rok 2008. V důsledku finanční situace dva klienti chtěli vybrat větší obnos peněz. Bernie Madoff se svěřil svým synům s jeho obavami, protože na výplatu nebylo, a ti ho udali na policii. Bernie zpronevěřil 65 miliard dolarů a dostal 150 let ve vězení. Na jaře 2020 žádal o předčasné propuštění kvůli špatnému zdravotnímu stavu, ale soud jeho žádost zamítl (Navrátil, 2020c).

1.6 Nejznámější techniky kreativního účetnictví

1.6.1 Řízení zisků – earnings management

Earnings management se využívá ve chvíli, kdy manažeři aplikují úsudky ve finančním výkaznictví a ve struktuře účetních transakcí. Chtějí změnit podobu finančních výkazů za účelem zlepšení ekonomické výkonnosti společnosti. Z tohoto pohledu čerpají potencionální akcionáři, u kterých je díky zlepšení podoby finančního výkazu větší pravděpodobnost, že zakoupí podíly společnosti a tím získá určitý počet akcií (Drábková, 2017b, s. 18). Společnost vykazuje akcionářům lepší výdělečnou schopnost, a to má vliv na cenu akcií. Akcionáři jsou ochotni zaplatit spíše akcie takové společnosti, která dokáže garantovat stálý a postupně rostoucí zisk (Mulford & Comiskey, 2002, s. 2).

1.6.2 Income smoothing

Income smoothing, známé také jako „vyhlazování“, spadá pod techniky earnings managementu. Jedná se o různé strategie používané finančními analytiky a účetními sloužící ke sledování a kontrole vysokých nárůstů a poklesů příjmů společnosti (Corporate Finance Institute, n.d.). Tato metoda také tyto výkyvy odstraňuje, snaží se udržet stabilní výše účetních dat a tím zlepšit jejich srovnatelnost v čase. Snaží se minimalizovat rozdíly. Jedním z příkladů je úmyslné snižování zisků v letech, kdy se společnosti daří, a následnému převedení zisků do let, které jsou ekonomicky a finančně pro firmu slabší (Drábková, 2017a, s. 31).

1.6.3 Big bath

Metoda „big bath“ také spadá pod techniky earnings management a je to termín označující takovou manipulaci s výkazem zisku a ztráty, aby výsledky hospodaření konkrétního roku vypadaly ekonomicky hůře, než ve skutečnosti jsou, a budoucí roky díky tomu mohly vypadat ekonomicky lépe. Tato metoda se z pravidla aplikuje v roce, kdy se společnosti příliš nedaří. V jednom roce tedy společnost prohloubí účetní ztrátu a v letech následujících uměle navýší zisk (Hayes, 2020).

Tuto metodu využívají např. noví ředitelé společnosti, kteří ten jeden konkrétní rok, který se zdá být horší, než ve skutečnosti je, dávají za vinu bývalému řediteli. Další léta jsou výrazně lepší a může se tak zdát, že je to díky výměně ředitele. Dalším příkladem mohou být cenné papíry, konkrétně akcie. Zhoršený rok může přinést znehodnocení akcií. Zároveň ale další roky může být cena akcií vyšší, než by byla bez manipulace s účetními výkazy. Je důležité zdůraznit, že tato metoda „big bath“ se může povést i v rámci účetní legislativy, protože se dají aplikovat různé techniky, které povolené jsou. Nicméně je „big bath“ považováno za neetické chování společnosti (Hayes, 2020).

Zisky se přesunou dopředu několika způsoby, a to předplacením výdajů, odpisy či zpožděná realizace výnosů (Hayes, 2020).

Také banky v ekonomicky horším období mohou být zapojeny do tohoto druhu kreativního účetnictví. Banky často odepisují a následně vytvářejí rezervu na ztráty z úvěru. Když se ekonomika zlepší a úvěry budou včas vyplacené, banka zruší již vytvořenou rezervu a tím se zvýší výnosy v následujících letech (Hayes, 2020).

1.6.4 Window dressing

Kreativní účetní technika, která má za úkol v krátkém časovém úseku zlepšit vykazující likvidní pozici firmy (Autorizovaný institut manažerských účetních, 2003, s. 44).

Podle Zity Drábkové (2017a, s. 32) mezi hlavní techniky window dressing řadíme:

- prodej aktiv a následné jejich odkoupení,
- úmyslné vykazování krátkodobého majetku a závazků mezi dlouhodobými a naopak,
- nedodržení účetní zásady opatrnosti, která říká, že do zisku se musí započítávat pouze zisky, kterých se už dosáhlo, a zároveň se musí brát v potaz i předpokládané znehodnocení majetku a ztráty rizika, i přesto, že ještě nenastaly,
- některé metody v přeceňování majetku,
- zkreslené vykazování výnosů společnosti,
- zkreslené oceňování majetku, která se v rozvaze projeví už při pořízení,
- záměrné změny v přijaté účetních politice a dopouštění se záměrných chyb,
- záměrné zaměnění modernizace majetku s opravou majetku a naopak,
- chybné odhady životnosti majetku,
- realizování půjček přes konec účetního období,
- úmyslné vykazování majetku, který neslouží podniku k podnikání a nepřináší ekonomický prospěch.

Zdenka Volkánová (2014, s. 70-71) k hlavním technikám ještě doplnila:

- vystavování falešných faktur, které jsou i v řádu milionů,
- fiktivní dodávky zboží,
- nedodržování metodických prvků účetnictví,
- záměrně špatná časová alokace nákladů,
- nedodržování pravidel časového rozlišení.

1.6.5 Techniky mimobilančního financování

Mimobilanční financování je takové financování nebo refinancování činností podniku, které se v rámci zákona a v souladu s účetními zásadami nemusí objevit v rozvaze. Jedná se hlavně o aktiva a závazky. Pomocí těchto metod se společnost snaží snížit

podíl dluhů k vlastnímu kapitálu a docílit nízké míry zadluženosti, která se vypočítává právě ze zmíněných aktiv a závazků ($\frac{\text{závazky}}{\text{aktiva}}$) (Drábková, 2017a, s. 32-33).

Podle Dany Kovanicové (2003) jde nejčastěji o tyto činnosti:

- záměna finančního leasingu za leasing operativní,
- půjčky podniku (nejčastěji s pevným úrokem), které se vykazují a účtují jako vlastní kapitál,
- zaručené půjčky, které se vykazují jako tržby,
- vykázání prodeje pohledávek nebo faktoringu s ohledem na riziko vyplývající z nesplacení pohledávek a následné nevykázání závazků vyplývajících z jejich nesplacení.

Rozdíl ve vykazování vlastních aktiv a aktiv na operativní leasing

Hlavním důvodem, proč se zaměřuje finanční leasing za leasing operativní, je vlastnictví předmětu leasingu. V operativním leasingu je pronajímatel po celou dobu i po ukončení leasingu vlastníkem předmětu, v tomto případě nejčastěji automobilu. Nájemce neboli společnost nevykazuje předmět leasingu v aktivech. Tím si zlepšuje rentabilitu aktiv, tzn. společnost své výnosy je schopna realizovat s nižším vázaným kapitálem. Jakékoliv jiné metody pořízení majetku zvyšují hodnotu aktiv a tím se zároveň snižuje jejich rentabilita (Mašek, 2010).

Ve chvíli, kdy by společnost pořídila majetek jiným způsobem než operativním leasingem, zvýší se také kapitál, který tento majetek kryje. Zvyšují se také náklady, které souvisejí s pořízením. Nejčastěji se jedná o úroky za cizí zdroje, např. za půjčku nebo úvěr. (Mašek, 2010).

Petr Mašek (2010) ve svém článku uvádí jednoduchý příklad, ve kterém je přehledně vidět, jaký dopad na rentabilitu má operativní leasing. Tento příklad je zpracován v tabulce č. 1. V první tabulce ukazuje situaci, kdy společnost vlastní automobily v hodnotě 200 000 Kč. V druhé tabulce ukazuje, co se stane s aktivy a ROA, když společnost automobily prodá a pronajme si auta na operativní leasing.

Tabulka 1: Srovnání ROA v případě využití operativního leasingu

Automobily ve vlastnictví společnosti		Operativní leasing	
Zisk	100 000	Zisk	100 000
Aktiva	1 000 000	Aktiva	800 000
Rentabilita aktiv	$\frac{100\,000}{1\,000\,000} * 100 = 10 \%$	Rentabilita aktiv	$\frac{100\,000}{800\,000} * 100 = 12,5 \%$

Zdroj: vlastní zpracování podle Petra Maška (2010)

1.6.6 Agresivní účetnictví

Tato metoda je úmyslně prováděna za účelem vykázat příznivější obraz firmy. Společnosti dodržují taková pravidla pro vykázání výdajů a příjmů, že je i pro odborníky tato metoda těžko zjištělná (Finances-news, 2021).

Nejčastější agresivní metodou je manipulování se strukturou výdajů a příjmů, tedy manipulace s časovým rozlišením. Další agresivní metoda souvisí s vlastním kapitálem společnosti. Ve chvíli, kdy společnost navýší hodnoty svým akcií, mohou akcie prodávat na trhu za vyšší cenu, než by měly při správném vedení účetnictví. Zvýšením hodnoty akcií se také zvyšuje hodnota vlastního kapitálu firmy, zlepšují se její ekonomické ukazatele, podle kterých se řídí externí uživatelé, a firma se stává stabilnější. Příkladem agresivního účetnictví je také výše zmíněný krach společnosti Enron (Finances-news, 2021).

1.7 Další pojmy spojené s kreativním účetnictvím

1.7.1 Andersen Effect

Tento pojem je odvozen od auditorské společnosti Artur Andersen, která v roce 2001 neodhalila kreativní účetnictví ve společnosti Enron. Ve zprávě auditora uvedla, že k účetnictví této firmy nemá žádné výhrady. Je tím tedy označována situace, kdy záměrně neprobíhá důkladná kontrola účetnictví auditorskou společností (Bárková et al., 2016, s. 65).

1.7.2 Antedatování

Antedatování znamená, když jsou na účetních dokladech falšována data. Předpona „ante“ znamená „před“. Označuje se tím např. situace, kdy je na účetním dokladu uvedeno dřívější datum, než by mělo být ve skutečnosti (Bárková et al., 2016, s. 65).

1.7.3 Appraisal Fraud

Appraisal Fraud souvisí s nadhodnocováním nemovitostí u hypoték. Podvod spočívá s tom, že se navýší odhadovaná hodnota nemovitosti. Vyšší odhadovaná hodnota zároveň zapříčiní vyšší tržní hodnotu. Prodávající tím získá hodnotu nemovitosti, které by za standardních podmínek nedosáhl. Zároveň to může být výhoda i pro kupujícího, který díky tomu může získat výhodnější a vyšší financování (Chen, 2020).

1.7.4 Cookie Jar

Cookie Jar používá společnost ve chvíli, kdy používá vytvořené rezervy z minulých let za účelem skrytí ztráty, kterou podnik vykazuje. Díky použitým rezervám se účetní ztráta může zdát nižší, než ve skutečnosti je (Wikipedia, 2021).

1.7.5 Voodoo

Pojem voodoo označuje praktiku, která má za úkol zvyšovat výnosy a snižovat výdaje, což v důsledku znamená zvýšení zisku (Kenton, 2021).

1.8 Prevence a detekce

Mnohé účetní podvody nemusí být objeveny hned auditory. Auditóři jsou sice vysoce kvalifikovaní a zkušení odborníci, ale i mnoho tvůrců kreativního účetnictví jsou odborníci ve svém oboru. Auditóři vidí do účetnictví pouze krátkou dobu a provádí testy na základě výběrových metod. Pokud auditóři objeví či mají pocit, že společnost spáchala účetní podvod, zahajuje se tzv. forenzní audit. Tento audit se zaměřuje na odhalení účetní podvodů a na základě rozboru účetních dat se snaží objevit úmyslnou manipulaci s účetnictvím. Forenzní audit využívá speciálně vytvořené IT programy, které testují méně obvyklé transakce společnosti (Bárková et al., 2016, s. 67).

1.8.1 Model CFEBT

Model CFEBT je založen na hypotéze o vztahu mezi vývojem výsledků hospodaření a změnami peněžního toku. Řídí se podle varovných signálů, které vyplývají z účetnictví (Drábková, 2017a, s. 93).

Když se testování zaměří na úroveň finančních výkazů, můžeme základní rizikové situace rozdělit do tří oblastí:

- nastává nestandardní nárůst výnosů vzhledem k jiným srovnatelným subjektům, které podnikají ve stejném odvětví, nebo v porovnání mezi jednotlivými účetními obdobími dané účetní jednotky,
- společnost vykazuje nestandardní výši marže ve srovnání s jinými subjekty, které podnikají ve stejném odvětví, nebo při srovnání růstu marže v uplynulých účetních období dané účetní jednotky,
- opakující se rozpor mezi přírůstkem peněžního toku a výsledkem hospodaření (Mantone, 2013).

Metoda předpokládá, že mezi výsledkem hospodaření a přírůstkem cash flow je v průběhu pěti let úzký vztah, tzn. zda v součtu jejich hodnot za pět let vede výpočet k podobnému výsledku s menšími odchylkami (Drábková, 2017a, s. 94).

Tato analýza byla rozpracována na tři fáze detekce rizika.

- **1. fáze: CFEBT skóre na úrovni materiality (významnosti)**

CFEBT skóre je nadefinováno podle tohoto vzorce:

$$CFEBT = \frac{\sum_{t=1}^5 CF_t - \sum_{t=1}^5 EBT_t}{\sum_{t=1}^5 EBT_t} * 100$$

kde:

ΔCF znamená přírůstek či úbytek cash flow před zdaněním za období t

EBT znamená výsledek hospodaření před zdaněním za období t

Výsledek CFEBT skóre vyjde v procentech. Pokud vyjde větší nebo rovno materialitě, je detekována možnost manipulace s účetními daty. Materialita se pohybuje mezi 5 a 10 % (Drábková, 2017a, s. 95).

- **2. fáze: modifikovaný CFEBT model**

Pokud materialita vyjde vyšší než 5 až 10 %, přejde se ke zkoumání jednotlivých položek v účetní závěrce. Podrobně se řeší hlavně významné výkyvy mezi cash flow a výsledkem hospodaření a vyhodnocuje se jejich charakter. Jde tedy o to, aby se vyhodnotilo, zda společnost neporušila věrný a poctivý obraz účetnictví (Drábková, 2017a, s. 95).

- **3. fáze: detekce kreativních technik manipulace na úrovni procesů**

Když jsou detekovány dopady do rizikových účetních oblastí, nastává vyhodnocení závislosti mezi příčinou a důsledkem pomocí statisticko-matematických metod (Drábková, 2017a, s. 96).

1.8.2 Beneishovo M-skóre

Beneishovo model byl sestaven profesorem Messodem Beneishem a kontroluje manipulaci se zisky. Vzorec obsahuje 8 proměnných, který ve výsledku dokážou objevit, zda společnost úmyslně zmanipulovala účetní data. Když M-skóre vyjde menší než -2,22, tak společnost není manipulátorem. Když ale hodnota vyjde větší než -2,22, tak je velká pravděpodobnost, že konkrétní společnost manipuluje s účetními daty. (Drábková, 2017a, s. 96).

$$M = -4,84 + 0,92 * DSRI + 0,528 * GMI + 0,404 * AQI + 0,892 * SGI + 0,115 * DEPI - 0,172 * SGAI + 4,679 * TATA - 0,327 * LVGI$$

Beneishovo model pracuje s proměnnými:

- DSRI (Days' sales in receivable index) = index poměru pohledávek k výnosům v poměru období t a t-1,
- GMI (Gross margin index) = index hrubé marže v poměru marže z prodeje v období t-1 a t,
- AQI (Asset quality index) = index kvality neoběžných aktiv k celkovým aktivům v období t k období t-1,
- SGI (Sales growth index) = index růstu prodeje v poměru tržeb v roce t k tržbám v roce t-1,
- DEPI (Depreciation index) = index odpisů jako poměr míry odpisů v roce t-1 k období t,

- SGAI (Sales and general and administrative expenses index) = index výdajů na prodej, režii, správu v poměru roku t k roku t-1,
- LVGI (Leverage index) = index pákového efektu celkových dluhů k celkovým aktivům v období t k období t-1,
- TATA (Total accruals to total assets) = celkové akruální částky (časové rozlišení) ku částce celkových aktiv v období t (Drábková, 2017a, s. 97).

1.8.3 Altmanovo Z-skóre

Altmanovo model vytvořil Edward Altman roce 1968. Je založen na detekci bankrotu a ve svém výpočtu používá poměrové ukazatele finanční analýzy (Drábková, 2017a, s. 98). Výsledná hodnota ukazuje finanční stav firmy a hodnotí, s jakou pravděpodobností se firma dostane do bankrotního stavu. Tím se také hodnota stává indexem důvěryhodnosti (BusinessCenter.cz, n.d.a).

$$Z = 3,3 \frac{\text{EBIT}_{\text{celková}}}{\text{aktiva}} + \frac{\text{tržby}_{\text{celková}}}{\text{aktiva}} + 0,6 \frac{\text{tržní hod. jmění}}{\text{účetní hod. dluhu}} + 1,4 \frac{\text{zadržené výdělký}_{\text{celková}}}{\text{aktiva}} + 1,2 \frac{\text{pracovní kapitál}_{\text{celková}}}{\text{aktiva}}$$

Interpretace výsledku Z-skóre:

- $Z > 2,9$ bankrot společnosti nehrozí,
- $2,9 > Z > 1,8$ společnost je v šedé zóně,
- $1,8 > Z$ společnost je ohrožena bankrotem (Drábková, 2017a, s. 98).

1.8.4 Jonesův model nediskreční akruálnosti

Dr. Jennifer Jones v roce 1991 zveřejnil Jonesův model nediskreční akruálnosti, který je založen na měření a kontrolování diskrečních (záměrných) výdajů příštích období. Podle něho tyto výdaje nabízí větší možnosti manipulace, protože jsou se nacházejí v účetních knihách, ale nejsou povinné, např. odměny managementu, opravné položky k nedobytným aktivům nebo záruční rezervy (Drábková, 2017a, s. 98).

Model vychází z nediskrečních položek časového rozlišení:

$$\frac{1}{\text{celková aktiva}_{MÚO}} + \frac{\text{obrat}_{BÚO} - \text{obrat}_{MÚO}}{\text{celková ativa}_{BÚO}} + \frac{\text{dlouhodobý hmotný majetek}_{BÚO}}{\text{celková aktiva}_{MÚO}}$$

Vysvětlení proměnných:

- MÚO = minulé (předchozí) účetní období
- BÚO = běžné účetní období

Model nabízí informace o využívání časového rozlišení podle uvážení účetní jednotky. Následně podle výsledků uživatelé mohou určit, zda mohlo dojít k manipulaci účetních dat (Drábková, 2017a, s. 98).

1.9 Sankce za účetní chyby a úmyslné manipulování s účetnictvím

Sankce za účetní přestupky a chyby se dělí na dvě úrovně, a to na přestupky 2. stupně a přestupky 3. stupně kreativního účetnictví. 2. stupeň kreativního účetnictví obsahuje přestupky, které se dají nazvat také jako účetní chyby. Tyto sankce se řídí podle daňového řádu č. 280/2009 Sb., zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, a dalších zákonů. 3. stupeň kreativního účetnictví už zahrnuje podvodné účetnictví a sankce se řídí podle trestního zákoníku. Je důležité zmínit, že těchto účetních chyb je mnoho a každá z nich spadá pod jiný zákon. Proto tato bakalářská práce zmíní podrobněji pouze některé z nich.

1.9.1 Sankce v rámci daňového řádu

Pokuty v rámci daňového řádu č. 280/2009 Sb. se nacházejí v jeho čtvrté části, konkrétně § 246–254. Níže jsou uvedeny některé případy a dopady s tím související (Hrstková Dubšeková & Hanych, 2019, s. 143).

Pokuta za opožděné tvrzení daně - § 250 daňového řádu

Tato pokuta vzniká ve chvíli, kdy daňový subjekt nepodá daňové tvrzení do stanoveného termínu nebo s tolerancí 5 dní po zákonem stanovené lhůtě. Výše pokuty se vypočítává jako zákonem stanovené procento ze stanovené daně, stanoveného daňového odpočtu nebo stanovené daňové ztráty, a to konkrétně:

- a) 0,05 % stanovené daně za každý den prodlení (nejvýše 5 %),
 - b) 0,05 % stanoveného daňového odpočtu za každý den prodlení (nejvýše 5 %),
 - c) 0,01 % stanovené daňové ztráty za každý den prodlení (nejvýše 5 %)
- (BusinessCenter.cz, n.d.b).

Maximální pokuta může být 300 000 Kč (BusinessCenter.cz, n.d.b).

Penále (§ 251 daňového řádu) a úroky z prodlení (§ 252 a 253 daňového řádu)

Ve chvíli, kdy daňový subjekt nevyčíslí dobře daňovou povinnost, je mu vyčísleno penále ve výši

- a) 20 % v případě zvyšování daně,
- b) 20 % v případě snižování daňového odpočtu,
- c) 1 % v případě snižování daňové ztráty (Hrstková Dubšeková & Hanych, 2019, s. 148).

Úrok z prodlení je brán také jako náhrada za nedoplatky daňového subjektu na daních, které musí veřejné rozpočty, kam daně plynou, získávat z jiných zdrojů. V prodlení je každý daňový subjekt, který nezaplatí daňovou povinnost v zákonem stanoveném termínu. Od 1.1.2021 úrok vzniká 4. pracovním dnem od termínu splatnosti daně a nabíhá do dne platby včetně (Hrstková Dubšeková & Hanych, 2019, s. 150-151).

1.9.2 Sankce v rámci zákona o účetnictví

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, se přestupkům věnuje v § 37 a 37a. V odstavci 1 popisuje, v jakých případech se účetní jednotka dopustí přestupku. Jedná se např. o špatně vedeném účetnictví, nevyhotovení nebo nezveřejnění účetních výkazů. Odstavec 2 podrobně vypisuje, jaké výše sankcí bude možno podniku vyměřit, a to přesně:

- a) 6 % z hodnoty celkových aktiv, pokud se jedná o přestupky uvedené v 1. odstavci a) až d),
- b) 3 % z hodnoty celkových aktiv, jedná-li se o přestupky uvedené v odstavci 1 e) až k) (Komora daňových poradců ČR, 2020).

Paragraf 37a se věnuje přestupkům účetních jednotek, které nejsou uvedené v § 37, konsolidovaným účetním jednotkám nebo účetním jednotkám, které vedou jednoduché účetnictví (Komora daňových poradců ČR 2020).

1.9.3 Sankce v rámci trestního zákoníku

Je důležité rozlišovat, do jaké míry se jedná o účetní chybu a do jaké míry se už jedná o trestněprávní činnost. Významným znakem je úmysl, který určuje, zda se jedná o účetní chybu či účetní podvod. Rozhodujícím faktorem na výši sankce není pouze

výše škody, ale také počet zúčastněných osob na účetním podvodu (Drábková, 2017a, s. 59).

Zítřka Drábková (2017a, s. 58-59) trestné činy dělí do tří skupin, a to na daňové, proti majetku a hospodářské.

Daňové trestné činy:

○ Zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby - § 240

Podle § 240 odst. 1 trestního zákona č. 40/2009 Sb. je pachatelem každý, „*kdo ve větším rozsahu zkrátí daň, clo, pojistné na sociální zabezpečení, příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, pojistné na úrazové pojištění, pojistné na zdravotní pojištění, poplatek nebo jinou podobnou povinnou platbu anebo vyláká výhodu na některé z těchto povinných plateb*“ (Zákony pro lidi, 2010). Tomuto pachateli hrozí odnětí svobody na 6 měsíců až 3 let či zákaz činnosti (Zákony pro lidi, 2010).

Odstavec 2 a 3 uvádí další důvody, kvůli kterým je odnětí svobody delší. V odstavci 2 se jedná o odnětí svobody na 2 až 8 let, v odstavci 3 na 5 až 10 let (Zákony pro lidi, 2010).

○ Neodvedení daně, pojistného na sociálním zabezpečení a další podobné povinné platby- § 241

Podle § 241 odst. 1 trestního zákona č. 40/2009 Sb. je pachatelem ten, kdo jako zaměstnavatel či jako plátce vůbec nezaplatí za sebe či jinou osobu, např. zaměstnance, daň, zdravotní pojištění, pojištění na sociální zabezpečení nebo příspěvek na státní politiku. Hrozí mu až 3 roky odnětí svobody nebo zákazem činnosti (Zákony pro lidi, 2010).

Odstavec 2 a 3 uvádí další podmínky, které by vedly ke zvýšení odnětí svobody (Zákony pro lidi, 2010).

Tento § 241 i § 240 mají nastavenou dolní hranici, při které už je neplacení povinných odvodů úmyslné, tedy trestné. Je důležité rozlišit lidi, kteří pouze zapomněli zaplatit měsíční splátku od lidí, kteří platit nechtějí (Klimešová, 2018, s. 44).

- **Nesplnění oznamovací povinnosti v daňovém řízení - § 243**

Každý, komu vznikne ohlašovací povinnost vůči správci daně a nenahlásí to, může mu být uděleno až na 4 roky v případě, že způsobí trestný čin ve větším rozsah (Zákony pro lidi, 2010).

- **Porušení předpisů o nálepkách a jiných předmětech k označení zboží a jejich padělání či pozměnění - § 244 a § 245**

Podle § 244 odst. 1 trestního zákona č. 40/2009 Sb. je pachatel ten, kdo kvůli trestnému nakládání s nálepkami, kontrolními páskami nebo jinými předměty sloužící k označení zboží pro daňové účely způsobí někomu jinému škodu nebo tím získá prospěch pro sebe či jinou osobu. Pachatelem je také ten, kdo zboží uvádí do oběhu bez nálepek a dalších předmětech k označení zboží. Dále § 245 zakazuje je padělat nebo jakkoliv pozměnit (Zákony pro lidi, 2010).

Dále je podle výše škody a počtu zúčastněných na trestným činu upřesněna délka odnětí svobody (Zákony pro lidi, 2010).

- **Padělání a pozměnění známek - § 246**

Pod pojmem známky jsou myšleny poštovní a kolkové známky. Za jejich padělání může pachatel dostat až 8 let odnětí svobody (Zákony pro lidi, 2010).

Trestné činy proti majetku:

O těchto trestných činech pojednává trestní zákon č. 40/2009 Sb. od § 205–232. Zakazuje a podrobně popisuje sankce např. za:

- Krádež (§ 205),
- Zpronevěru (§ 206),
- Neoprávněné užívání cizích věcí (§ 207),
- Podvod (§ 209),
- Pojistný podvod (§ 210),
- Úvěrový podvod (§ 211),
- Dotační podvod (§ 212) atd. (Zákony pro lidi, 2010).

Trestné činy hospodářské:

Hospodářské trestné činy jsou zahrnuty v trestním zákoníku od § 248 do 267.

V této části Zita Drábková (2017a, s. 58) zmiňuje hlavně následující tři paragrafy, které souvisejí s kreativním účetnictvím.

○ **Zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění - § 254**

Odstavec 1 § 254, zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku, popisuje, kdo se stává pachatelem. Může to být někdo, kdo i přes povinnost nevede účetní knihy a další dokumenty o stavu majetku a hospodaření nebo uvede chybné nebo zkreslené údaje. To platí i pro zápisy společnosti do různých rejstříků. Nesmí se uvádět jiné než pravdivé informace (Zákony pro lidi, 2010).

○ **Vystavení nepravdivého tvrzení a zprávy - § 259**

Odsoudit se lze až na 2 léta ten, kdo např. jako oprávněná osoba k finanční činnosti vystaví nepravdivé tvrzení, který vyjadřuje jeho situaci, nebo kdo jako auditor podepíše a vystaví nepravdivou zprávu (Zákony pro lidi, 2010).

2 Kreativní účetnictví a jeho dopad na účetní závěrku ve vybraném podniku

2.1 Představení společnosti

V prvé řadě je nutno zmínit pár informací o finanční skupině RSJ. Právě jednou z částí je i RSJ Securities a.s., kterému se tato bakalářská práce bude v praktické části věnovat.

Skupina RSJ se skládá ze 4 částí:

- RSJ Investments,
- RSJ Custody s.r.o.,
- Nadace RSJ (RSJ Foundation),
- RSJ Securities a.s.

RSJ Investments vede v podílových fondech a podfondech široké portfolio investic nejen do nemovitostí, ale i do zemědělství, strojírenství a služeb. Soustřeďuje se i na odvětví, které není u jiných společností tak běžné, a to na biotechnologie, produkci zdravých potravin, investice přispívající ke zkvalitnění života nebo na výrobu energie z obnovitelných zdrojů (RSJ, n.d.a).

RSJ Custody působí jako administrátor a depozitář konkrétních fondů RSJ, tzn. vede evidenci cenných papírů, personalistiku, účetnictví a back office. Co se týče služeb v IT, tak zajišťuje výpočetní techniku, kterou využívá RSJ Securities v souvislosti s devizovými burzami (RSJ, n.d.b).

Nadace RSJ podporuje instituce zaměřené na vzdělávání, výzkumu a vědy (RSJ, n.d.c).

RSJ Securities splňuje podmínky pro obchodování s cennými papíry a je licencovaným obchodníkem pod dohledem České národní banky. Poskytuje investiční služby a spravuje majetek institucím v rámci skupiny RSJ. Co se majetku týče, RSJ Securities působí na devizových burzách v Chicagu, v Londýně a Frankfurtu nad Mohanem, kde se soustřeďuje hlavně na státní obligace nebo futures kontrakty na úrokové míry. Při tzv. algoritickém obchodování používá obchodní modely, které vynalézají nejlepší tým matematiků, statistiků a programátorů. Díky vysoce moderní technologické infrastruktuře je RSJ Securities schopno udržet co nejefektivnější kontakt. Zaměřuje se na market making, tzn. tvoření trhu, kdy obchodník nakupuje a zároveň prodává finanční aktiva v takovém objemu, že se stává tvůrcem ceny. Funkci oficiálního tvůrce

trhu vykonává na londýnské burze ICE Futures Europe a na chicagské burze CME. Je také významným obchodníkem na derivátové burze Eurex, která sídlí ve Frankfurtu nad Mohanem. Je členem tzv. asociace pro kapitálový trh České republiky (AKAT), která shromažďuje subjekty, které nabízejí své produkty a služby v ČR. Jedním z cílů AKAT je rozvoj kapitálového trhu a kolektivního investování v ČR (RSJ, n.d.d).

2.2 Struktura rozvahy a výkazu zisku a ztráty

Pro porozumění a pochopení je důležité také zmínit, že struktura rozvahy a výkazu zisku a ztráty finančních institucí je lehce odlišná od rozvahy a výkazu podnikatelských subjektů. Důvodem je dohled České národní banky. Pro tuto kontrolu ČNB jsou finanční instituce povinny zveřejňovat speciálně vybrané výkazy, např. o vkladech a úvěrech klientů, výkazy o devizových platbách nebo výkazy kapitálové přiměřenosti.

2.2.1 Rozvaha

Rozvahové položky jsou řazeny od těch nejlikvidnějších. V podnikatelské rozvaze aktiva začínají pohledávkami za upsaný základní kapitál, pokračují dlouhodobým majetkem, oběžným majetkem a končí ostatními aktivy, který obsahují časové rozlišení nebo dohadné účty aktivní. Na začátku pasiv se nachází vlastní zdroje, např. základní kapitál nebo výsledek hospodaření běžného či minulého období. Naopak v rozvaze finanční instituce se v aktivech začíná pokladní hotovostí. Peníze se považují za nejlikvidnější aktivum. V pasivech první místo v rozvaze zaujímají závazky vůči bankám. Vzor rozvahy finančních institucí lze najít v příloze C.

2.2.2 Výkaz zisku a ztrát

Výkaz zisku a ztráty je řazen dle účelu vynaložených nákladů a výnosů. Odlišnost, která se u podnikatelských výkazů zisku a ztráty nevyskytuje, je položka na řádku 6 – Zisk/ztráta z finančních operací. Zde už jsou náklady a výnosy rovnou kompenzovány a z výkazu lze vyčíst už jen výsledek těchto finančních operací. To je rozdíl oproti ostatním řádkům ve výkazu zisku a ztráty, např. řádek 1 – Výnosy z úroků a jiné podobné výnosy a řádek 2 – Náklady z úroků a jiné podobné výnosy, kde jsou náklady a výnosy vyčísleny zvlášť. Vzor výkazu zisku a ztráty je zobrazen v příloze D.

2.3 Dlouhodobý hmotný majetek a odpisy

Praktická část této bakalářské práce se v úvodu zaměřuje na dlouhodobý hmotný majetek. Právě některé způsoby pořízení a později také nastavení účetních odpisů mohou mít odlišný dopad na účetní závěrku.

Společnost RSJ Securities a.s. eviduje velké množství dlouhodobého hmotného majetku. Jak bylo zmíněno v úvodním představení společnosti, právě RSJ Securities a.s. spravuje veškerý majetek skupiny RSJ. Jedná se převážně o počítačové vybavení, který je umístěn na zahraničních lokalitách, a i tam se využívá jak na burzách, tak v kancelářích pro zaměstnance. Mimo tohoto IT vybavení ale také eviduje majetek, který se nachází v prostorách firmy v Plzni a v Praze, jako je nábytek, kancelářské potřeby, tiskárny nebo skartovačky.

Konkrétně k 31.12.2019 společnost spravuje 329 položek dlouhodobého hmotného majetku. Ve vnitřních směrnicích má společnost uvedeno, že za dlouhodobý hmotný majetek se považuje majetek přesahující částku 20 000 Kč a doba používání musí být delší než 1 rok. Společnost účtuje podle vyhlášky 501/2002 Sb. a podle této vyhlášky je sestavená také jiná směrná účetní osnova, viz příloha E. V rozvaze se tento majetek vykazuje v účtové skupině 43, což je rozdíl oproti podnikatelské rozvaze, kde se vykazuje v účtové skupině 02. Majetek oceňují pořizovací cenou, která zahrnuje i vedlejší náklady s ním spojené.

Dlouhodobý hmotný majetek, který podle § 31, zákona o dani z příjmu, spadá do 1. odpisové skupiny, společnost účetně odepisuje 36 měsíců. Majetek, který podle stejného paragrafu v zákonu o daních z příjmu spadá do 2. odpisové skupiny, odepisuje společnost 60 měsíců. Obojí odepisuje rovnoměrně.

Odpisy se vykazují ve výkazu zisku a ztráty na řádce 11, tzn. odpisy, tvorba a použití rezerv a opravných položek k dlouhodobému hmotnému a nehmotnému majetku. V této částce nejsou zahrnuty pouze odpisy dlouhodobého hmotného majetku, ale také odpisy dlouhodobého majetku nehmotného a drobného dlouhodobého hmotného majetku. Za dlouhodobý nehmotný majetek společnost považuje majetek, který přesahuje hodnotu 20 000 Kč a dobu použitelnosti 1 rok. Drobný dlouhodobý hmotný majetek se pohybuje v rozmezí 20 000 Kč-40 000 Kč, který se odepisuje 2 roky bez ohledu na datum pořízení.

Níže v tabulce č. 2 je podrobněji rozepsaná položka odpisů nacházející se ve výkazu zisku a ztráty.

Tabulka 2: Odpisy za rok 2019

Název účtu	Částka
Odpisy hmotného majetku	9 335 927,59
Odpisy hmotného majetku drobného	272 623,25
Odpisy nehmotného majetku	765 933,00
Celkem	10 374 483,84

Zdroj: RSJ Securities a.s., 2021a

Bakalářská práce ve své praktické části nebude pracovat se všemi položkami, protože velké množství z nich bylo pořízeno dříve než v roce 2019. Není možné se v průběhu odepisování rozhodnout o změně způsobu či doby odepisování již z části odepsaného majetku.

V roce 2019 bylo pořízeno přesně 52 položek dlouhodobého majetku v hodnotě 17 500 826,34 Kč, viz příloha F. Zbývající majetek ve výši 7 558 702,84 Kč byl pořízen již před rokem 2019.

V následující části budou vysvětleny některé možné metody nakládání s dlouhodobým majetkem a jeho dopady na účetní závěrku. Bakalářská práce se zaměří pouze na dlouhodobý hmotný majetek.

2.3.1 Změna ve způsobu pořízení DHM operativním leasingem

Tento fakt by nastal ve chvíli, kdy by se společnost na začátku roku 2019 rozhodla změnit způsob pořizování DHM a pořizovala by jej operativním leasingem. Není to úplně obvyklé, nejčastěji se na tento typ leasingu pořizují automobily, ale vyloučené to není. Operativní leasing může být použit i na pořízení počítačového vybavení. Změna by měla dopad jak na účetní závěrku, tak na majetek.

Operativní leasing je typ leasingu, u kterého DHM vlastní po celou dobu pronajímatel, tzn. v účetnictví ho eviduje a odepisuje majitel. Nájemce platí pouze sjednanou částku pronajímateli, kterou je také možno nazvat nájemné. Kdyby společnost RSJ Securities a.s. změnila způsob pořízení DHM, částku 17 500 826,34 Kč by neevidovala v majetku.

V rozvaze by se o tuto částku snížil řádek č. 10 – Dlouhodobý hmotný majetek. Aby byla zachována bilance stran MD a D, může nastat několik případů. Kdyby společnost ve skutečnosti majetek pořizovala za hotové, tak v případě operativního leasingu se společnosti nesníží výše finančních prostředků. Kdyby společnost kupovala majetek na úvěr či jiný cizí zdroj, v případě operativního leasingu by se nezvýšila hodnota pasiv.

2.3.2 Změna ve způsobu odepisování

V případě, že by si společnost ponechala způsob pořízení hmotného majetku, tedy pořizovala by jej nákupem v pořizovacích cenách, musí začít majetek zaevidovaný ve svém účetním systému odepisovat. Na rozdíl od daňových odpisů, které jsou dané zákonem č. 586/1992 Sb., o daních z příjmu, účetní odpisy si účetní jednotka stanovuje sama buď dle výkonu nebo podle předpokládané doby užívání.

Majetek v RSJ Securities a.s. je odepisován lineárně v závislosti na čase. Může nastat situace, kdy společnost zváží reálnou životnost majetku a rozhodne se buď zvýšit či snížit dobu životnosti.

Manipulaci s odpisy lze využít i u daňových odpisů, a to tzv. přerušením odepisování. To nelze provést u účetních odpisů, protože by došlo k narušení věrného a poctivého obrazu účetnictví (Ambrož, 2007, s. 92).

Zvýšená životnost majetku pořízeného v roce 2019

Společnost se rozhodla, že počítače mají převážně delší životnost než 36 měsíců. Mohla by nově ve vnitřní směrnici společnosti stanovit odpisy na 48 měsíců. Majetek by se v tomto případě odepisoval lineárně 4 roky. V tabulce č. 3 níže jsou přepočítané odpisy a jejich celková hodnota, která se poté projeví v účetní závěrce.

Tabulka 3: Účetní odpisy DHM pořízeného v roce 2019 (odepisovaného 48 měsíců)

Název DHM	Účetní odpis za rok 2019
11 x PC – DELL Precision 5820/iXeon	$(11 * 19\,712) = 216\,832,00$
PC – server – RSJKDBLIN03	265 370,00
PC – NB Lenovo ThinkPad T480	8 901,00
4 x PC – Supermicro SuperServer – RSJ-BAS-SR-(13-16)	$(4 * 90\,045) = 360\,180,00$
2 x PC – Supermicro SuperServer – RSJ-NY4-SR-(03,04)	$(2 * 92\,610) = 185\,220,00$
2 x PC – Supermicro SuperServer – RSJ-DC3-SR-(29,30)	$(2 * 89\,739) = 179\,478,00$
2 x PC – Supermicro SuperServer – RSJ-CHI2-SR-(14,15)	$(2 * 82\,062) = 164\,124,00$

Název DHM	Účetní odpis za rok 2019
2 x PC-- Supermicro SuperServer – RSJ-CTR-SR-(03,04)	(2*90 198) = 180 396,00
PC – DELL XPS 15	9 120,00
2 x PC - switch Arista DCS-702TR-48-Rpha-wsw-(01,02)	(2*40 691) = 81 382,00
2 x PC – switch Arista 71508 - RSJ-CTR-SW-01(A,B)	(2*26 544) = 53 088,00
2 x PC – Supermicro SuperServer – RSJ-RFA-SR-(11,12)	(2*113 544) = 227 088,00
PC – NB Lenovo ThinkPad T480s	2 715,00
2 x PC – server – SVRLAB(09,10)	(2*16 401) = 32 802,00
2 x PC – server Supermicro – RSJ-FRA-SR-(01,02)	(2*24 502) = 49 004,00
2 x PC – server Supermicro – RSJ-BAS-SR-(02,03)	(2*20 182) = 40 364,00
PC – Cisco Catalyst 2960L – RSJ-DC3-SW-02N	1 996,00
PC – NTB Lenovo ThinkPad	1 710,00
PC – Intel Core i7-9700K	3 062,00
2 x PC – server – DEDA2PHA/DEDA2PLZ	(2*8 013) = 16 026,00
PC – Supermicro SuperServer – RSJ-NY4-SR-05	10 119,00
2 x PC – Supermicro SuperServer – RSJ-CH2-SR-(16,17)	(2*9 591) = 19 182,00
PC – Supermicro SuperServer – RSJ-DC3-SR-31	10 253,00
2 x PC – Supermicro SuperServer – RSJ-DC3-SR-(33,34)	(2*10 525) = 21 050,00
PC – Supermicro SuperServer – RSJ-DC3-SR-32	9 892,00
PC – NTB Lenovo ThinkPad	873,00
Celkem	2 150 227,00

Zdroj: RSJ Securities a.s., 2021a

Majetek se bude odepisovat pomaleji a v roce 2019 se ve výkazu zisku a ztráty na řádku 11 vykážou nižší náklady. Náklady jsou ve skutečnosti vykázány ve výši 10 374 tis Kč. Po prodloužení doby životnosti majetku by odpisy dosáhly 9 708 tis Kč.

Snížená živostnost majetku pořízeného v roce 2019

V opačném případě by se společnost mohla rozhodnout, že reálná živostnost počítačového vybavení je nižší než 3 roky nebo by mohla zvolit tzv. degresivní odepisování. To spočívá v tom, že se první rok nastaví vyšší procento, a proto první rok odepíše nejvíce majetku. Další roky už odepisuje méně. Pro tento příklad změny odepisování i z důvodu následné porovnatelnosti se zkrátí předpokládaná živostnost počítačového vybavení na 2 roky, viz tabulka č. 4.

Tabulka 4: Účetní odpisy DHM pořízeného v roce 2019 (odepisovaného 24 měsíců)

Název DHM	Účetní odpis za rok 2019
11 x PC – DELL Precision 5820/iXeon	(11*39 413) = 433 543,00
PC – server – RSJKDBLIN03	530 730,00
PC – NB Lenovo ThinkPad T480	17 793,00
4 x PC – Supermicro SuperServer – RSJ-BAS-SR-(13-16)	(4*180 081) = 720 324,00
2 x PC – Supermicro SuperServer – RSJ-NY4-SR-(03,04)	(2*185 211) = 370 422,00
2 x PC – Supermicro SuperServer – RSJ-DC3-SR-(29,30)	(2*179 478) = 358 956,00
2 x PC – Supermicro SuperServer – RSJ-CHI2-SR-(14,15)	(2*164 124) = 328 248,00
2 x PC – Supermicro SuperServer – RSJ-CTR-SR-(03,04)	(2*180 396) = 360 792,00
PC – DELL XPS 15	18 232,00
2 x PC - switch Arista DCS-702TR-48-Rpha-wsw-(01,02)	(2*81 375) = 162 750,00
2 x PC – switch Arista 71508 - RSJ-CTR-SW-01(A,B)	(2*53 084) = 106 168,00
2 x PC – Supermicro SuperServer – RSJ-RFA-SR-(11,12)	(2*227 079) = 454 158,00
PC – NB Lenovo ThinkPad T480s	5 427,00
2 x PC – server – SVRLAB(09,10)	(2*32 799) = 65 598,00
2 x PC – server Supermicro – RSJ-FRA-SR-(01,02)	(2*49 002) = 98 004,00
2 x PC – server Supermicro – RSJ-BAS-SR-(02,03)	(2*40 364) = 80 728,00
PC – Cisco Catalyst 2960L – RSJ-DC3-SW-02N	3 990,00
PC – NTB LenovoThinkPad	3 420,00
PC – Intel Core i7-9700K	6 122,00
2 x PC – server – DEDA2PHA/DEDA2PLZ	(2*16 026) = 32 052,00
PC – Supermicro SuperServer – RSJ-NY4-SR-05	20 237,00
2 x PC – Supermicro SuperServer – RSJ-CH2-SR-(16,17)	(2*19 181) = 38 362,00
PC – Supermicro SuperServer – RSJ-DC3-SR-31	20 506,00
2 x PC – Supermicro SuperServer – RSJ-DC3-SR-(33,34)	(2*21 049) = 42 098,00
PC – Supermicro SuperServer – RSJ-DC3-SR-32	19 783,00
PC – NTB LenovoThinkPad	1 746,00
Celkem	4 300 189,00

Zdroj: RSJ Securities a.s., 2021a

Při zkrácení doby předpokládané živostnosti se každý rok odepíše více. Při této metodě by se za rok 2019 odepsalo 4 300 189 Kč majetku a rozdíl mezi tímto způsobem a skutečným odepisováním společnosti dělá 1 484 408 Kč.

Porovnání dopadu změn v živostnosti majetku

Výše vypočítané účetní odpisy v případě zvýšení či snížení předpokládané životnosti pořizovaného DHM jsou zaneseny do výkazu zisku a ztráty níže v tabulce č. 5. Zde je

přehledně vidět, kde se projeví změny uvedené ve vnitřní směrnici společnosti. Ve sloupci „Zvýšená živostnost DHM“ jsou zaneseny odpisy majetku, který by společnost odepisovala 4 roky, tedy 48 měsíců. Ve sloupci „Snížená živostnost DHM“ jsou uvedeny odpisy majetku odepisovaného 2 roky, tedy 24 měsíců. Ve výkazu zisku a ztráty v tabulce č. 5 níže se nenachází poslední dva řádky, tj. řádek 23 – Daň z příjmu a 24 – Zisk nebo ztráta za účetní období po zdanění. V této praktické části se bakalářská práce věnuje hlavně účetnímu zisku a ztrátě, proto se zisku a ztrátě po zdanění věnovat nebude.

Tabulka 5: Porovnání výkazu zisku a ztráty po změně předpokládané živostnosti majetku

tis. Kč	Zvýšená živostnost DHM	Snížená živostnost DHM
Výnosy z úroků a podobné výnosy	6 212	6 212
z toho: úroky z dluhových cenných papírů	517	517
Náklady na úroky a podobné náklady	39	39
z toho: úroky z dluhových cenných papírů	39	39
Výnosy z poplatků a provizí	360 203	360 203
Náklady na poplatky a provize	64 025	64 025
Zisk nebo ztráta z finančních operací	-827	-827
Ostatní provozní výnosy	92 956	92 956
Ostatní provozní náklady	64 619	64 619
Správní náklady	260 353	260 353
a) náklady na zaměstnance	173 697	173 697
z toho: aa) mzdy a platy	132 073	132 073
ab) soc. a zdrav. pojištění	37 395	37 395
b) ostatní správní náklady	86 656	86 656
Odpisy, tvorba a použití rezerv a opravných položek k dlouhodobému hmotnému a nehmotnému majetku	9 708	11 858
Rozpuštění opravných položek k účastem s rozhodujícím a podstatným vlivem	0	0
Rozpuštění ostatních rezerv	488	488
Tvorba a použití ostatních rezerv	7 114	7 114
Zisk za účetní období z běžné činnosti před zdaněním	53 174	51 024

Zdroj: vlastní zpracování, 2021

2.4 Cenné papíry

V další části se bakalářská práce zaměří na cenné papíry. Věnovat se bude konkrétně jednomu státnímu dluhopisu, který společnost vlastní od 29. září 2019 (ISIN CZ0001002851).

Státní dluhopisy jsou obecně pro investory jedny z nejoblíbenějších cenných papírů díky své bezpečnosti a dlouhé době splatnosti. Na druhé straně pro emitenty představují jednoduchý způsob získání finančních prostředků. RSJ Securities a.s. nakoupila dluhopis s nominální hodnotou 6 000 000 Kč za 6 339 050 Kč Jeho tržní hodnota je vyšší než nominální, proto se také nazývá státní dluhopis s prémie. Opakem je tzv. diskontní dluhopis, kdy se dluhopis prodává za cenu nižší, než je jeho nominální hodnota. U tohoto státního dluhopisu je prémie v hodnota 339 050 Kč (rozdíl mezi nákupní a nominální cenou). Emitentem státních dluhopisů je stát, konkrétně Ministerstvo financí, a vyplacení úroků zajišťuje Česká národní banka.

V tabulce č. 6 jsou shrnuty stručné informace a data ke konkrétnímu dluhopisu.

Tabulka 6: Informace ke státnímu dluhopisu

ISIN CZ0001002851	
Nominální hodnota	6 000 000 Kč
Nákupní cena	6 339 050 Kč
Prémie	339 050 Kč
Kupón	3,85 %
Datum splatnosti (počet měsíců do splatnosti)	29.9.2021 (24)

Zdroj: RSJ Securities a.s., 2021b

Jedná se o státní dluhopis s tzv. pevným kupónem 3,85 % p.a. Kupón může být vysvětlován jako úrok z dluhopisu, který se ročně vyplácí věřiteli. V tomto případě se kupón vyplácí v předem stanovené výši bez ohledu na inflaci každého 29. září ve výši 231 000 Kč (3,85 % z 6 000 000 Kč). Jedna z výhod pevně stanoveného kupónu je lehký výpočet zisku.

Příloha G obsahuje dvě tabulky, které ukazují podrobnější výpočty prémie a kupónu. První tabulka s názvem „Linear method“ je způsob umožování prémie lineárním

způsobem a druhá tabulka s názvem „Effective interest rate“ (EIR) je způsob umořování prémie pomocí efektivní úrokové míry.

Obě tabulky obsahují sloupce, které jsou stejné:

- Sloupec „a“ (Amortized cost) obsahuje částku, která je každý měsíc zvýšená pouze o úrokový výnos a ve 12. a 24. měsíci se snižuje o vyplacený kupón. Je mezisoučtem pro sloupec „e“.
- Sloupec „b1“ (Amortization of discount (+) / premium (-)) je vypočítaná měsíční prémie, která se účtuje do nákladů.
- Sloupec „b2“ (Cumulative balance of Amortization of discount (+) / premium (-)) je souhrnná umořená prémie ke konkrétnímu měsíci.
- Sloupec „c1“ (Coupon) je rovnoměrně rozpočítán na měsíční kupón, který v obou případech vychází stejně.
- Sloupec „c2“ (Cumulative balance of Coupon (Accrued int. = AUV)) ukazuje celkový naběhlý kupón k danému měsíci.
- Sloupec „d“ (Payment od coupon) ukazuje výplatu již výše zmíněné částky 231 000 Kč každého 29. září až do jeho splatnosti. Jeho splatnost od nákupu je 24 měsíců, tj. 29.9.2021.
- Sloupec e (Amortized cost less AUV – clean price) ukazuje, jakou současnou hodnotu pro společnost dluhopis má. Je to nákupní hodnota postupně snižovaná o prémii a ve 12. a 24. měsíci zvýšen o výplatu ročního kupónu.
- Sloupec f vykazuje vypočítaný úrok.

V den splatnosti, tj. 29.9.2021, bude také společností RSJ Securities a.s. vyplacena nominální hodnota dluhopisu, tedy 6 000 000 Kč.

Když je věřiteli vyplácen kupón ze státního dluhopisu s premií, v účetnictví musí být úrok a prémie rozlišeny a účtovány rozdílně. Měsíční hodnota kupónu je 19 250 Kč, to ale pro společnost nepředstavuje celý výnos. Část z této částky představuje prémii, tj. 14 127 Kč v případě lineární metody nebo 14 081 Kč v případě výpočtu pomocí efektivní úrokové míry. Tato částka se zaúčtuje do nákladů. Rozdíl mezi premií a celkovou hodnotou kupónu, tj. 5 123 Kč v případě lineární metody nebo 5 169 Kč v případě EIR, se zaúčtuje do výnosů, konkrétně do úrokových výnosů.

Pro tuto praktickou část bude nejdůležitější právě sloupec b1 (žlutě zbarvený) a sloupec f. Sloupec b1 představuje měsíční prémii a sloupec f obsahuje měsíční úrok

(kupón). Jak již bylo zmíněno, obě tabulky ukazují jiný způsob umořování prémie. Lineární způsob vychází z rovnoměrného umořování prémie a úroků. Jak můžeme vidět v příloze G nebo níže v tabulce č. 7, částka je každý měsíc ve stejné výši. Výpočet úroku pomocí efektivní úrokové míry vychází ze sloupce a, tedy z hodnoty, která je zvýšená o úrokový výnos a snižena o prémii a vyplacený kupón.

V tomto případě je rozdíl amortizace prémie a úrokových výnosů minimální. Ve chvíli, kdy by společnost vlastnila pouze jeden státní dluhopis podobný tomuto, nemá rozdíl mezi těmito výpočty velký význam. Významnější rozdíl by se projevil až ve chvíli, kdy by společnost vlastnila takových dluhopisů více či ve vyšší nominální hodnotě.

Tabulka č. 7 obsahuje získaná data z přílohy F pro lepší přehled a pro porovnání obou výpočtů. Také slouží jako podklad pro grafy, které názorně ukazují rozdíl těchto dvou metod. Tabulka obsahuje konkrétně amortizaci prémie, souhrnnou částku amortizace prémie již k danému měsíci a úrokový výnos (kupón). Částka 339 050 Kč představuje amortizaci prémie a částka 122 950 Kč představuje rozdíl mezi vyplacným kupónem (462 000 Kč) a premií (339 050 Kč). Tato částka je pro společnost výnos a je účtována na účet 714 - výnosy z úroků

Tabulka 7: Porovnání dat lineární metody a efektivní úrokové míry

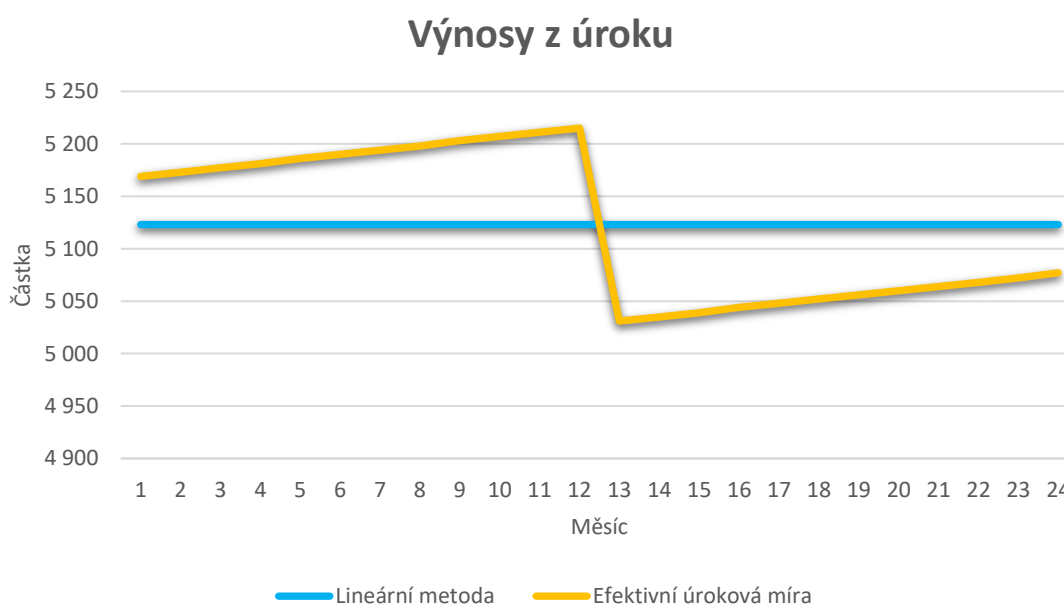
Měsíc	Lineární metoda			Efektivní úroková míra		
	Amortizace prémie	Souhrnná prémie	Úrokové výnosy	Amortizace prémie	Souhrnná prémie	Úrokové výnosy
0						
1	14 127	14 127	5 123	14 081	14 081	5 169
2	14 127	28 254	5 123	14 077	28 158	5 173
3	14 127	42 381	5 123	14 073	42 231	5 177
4	14 127	56 508	5 123	14 069	56 300	5 181
5	14 127	70 635	5 123	14 064	70 364	5 186
6	14 127	84 763	5 123	14 060	84 424	5 190
7	14 127	98 890	5 123	14 056	98 480	5 194
8	14 127	113 017	5 123	14 052	112 532	5 198
9	14 127	127 144	5 123	14 047	126 579	5 203
10	14 127	141 271	5 123	14 043	140 622	5 207
11	14 127	155 398	5 123	14 039	154 661	5 211
12	14 127	169 525	5 123	14 035	168 696	5 215
13	14 127	183 652	5 123	14 219	182 915	5 031
14	14 127	197 779	5 123	14 215	197 129	5 035
15	14 127	211 906	5 123	14 211	211 340	5 039
16	14 127	226 033	5 123	14 206	225 547	5 044

	Lineární metoda			Efektivní úroková míra		
Měsíc	Amortizace prémie	Souhrnná prémie	Úrokové výnosy	Amortizace prémie	Souhrnná prémie	Úrokové výnosy
17	14 127	240 160	5 123	14 202	239 749	5 048
18	14 127	254 288	5 123	14 198	253 947	5 052
19	14 127	268 415	5 123	14 194	268 141	5 056
20	14 127	282 542	5 123	14 190	282 331	5 060
21	14 127	296 669	5 123	14 186	296 517	5 064
22	14 127	310 796	5 123	14 182	310 699	5 068
23	14 127	324 923	5 123	14 178	324 877	5 072
24	14 127	339 050	5 123	14 173	339 050	5 077
Celkem	339 050		122 950	339 050		122 950

Zdroj: vlastní zpracování, 2021

Na grafu č. 1 je přehledně vidět průběh výnosů z úroků obou zkoumaných metod. Modrá osa představuje lineární metodu, žlutá osa představuje výpočet pomocí efektivní úrokové míry. V prvním roce je výnos vyšší. Zlom nastává ve 12. měsíci, kdy je společnosti vyplacen kupón. Do té doby se úrok počítal každý měsíc z hodnoty, kterou zvyšoval již naběhnutý úrok z minulých měsíců. Proto výnosy první rok lehce stoupají. Ve chvíli, kdy dojde k vyplacení ročního kupónu, se hodnota, ze které se úrok počítá, sníží o 231 000 Kč. V příloze G tento průběh hodnoty je zobrazen ve sloupci a. Poté zase úrokové výnosy lehce stoupají.

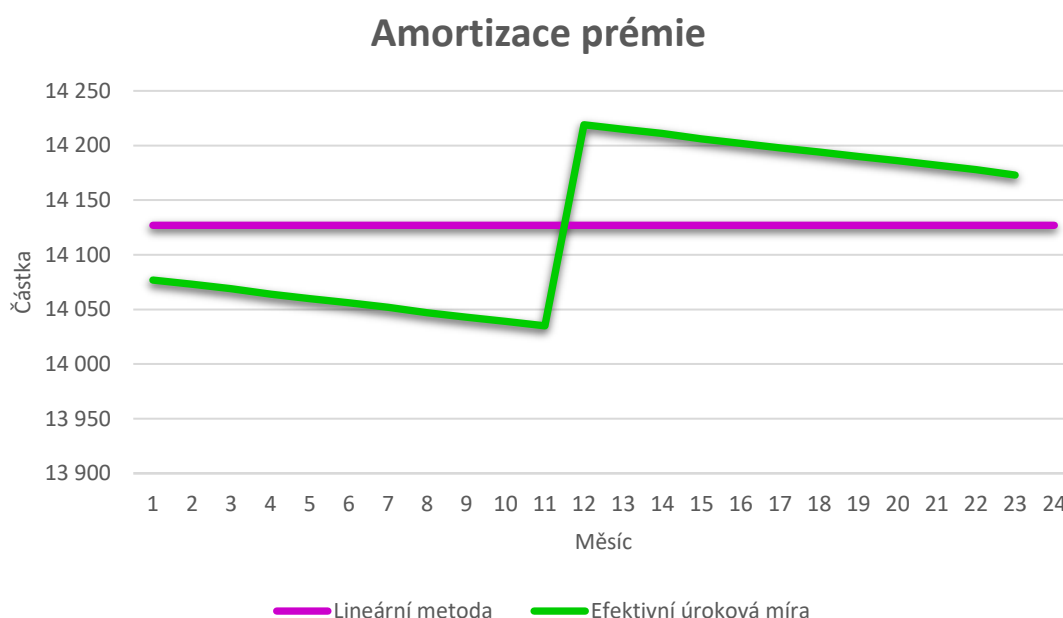
Graf 1: Úrokové výnosy lineární metody a efektivní úrokové míry (kupón)

Zdroj: vlastní zpracování, 2021

Graf č. 2 ukazuje rozdíl mezi amortizací prémie lineární metody a amortizací prémie pomocí efektivní úrokové míry. Rovnoměrnou metodu představuje fialová osa, zelená osa znázorňuje naopak výpočty pomocí efektivní úrokové míry. V případě rovnoměrné metody je prémie v každém měsíci ve stejné výši. Amortizace pomocí efektivní úrokové míry má v prvním roce nižší částky prémie. K tomu dochází v návaznosti na předchozí graf. Prémie je rozdíl mezi úrokem a celkovou měsíční hodnotou kupónu. Pokud tedy v prvním roce je úrokový výnos vyšší, prémie bude nižší a naopak. Změna opět nastává ve chvíli, kdy je společnosti vyplacen kupón.

Graf 2: Amortizace prémie lineární metodou a pomocí efektivní úrokové míry

Zdroj: vlastní zpracování, 2021

Co se týká dopadu na účetní závěrku společnosti, v případě výnosových úroků by se změnil řádek č. 1 - úroky z dluhových cenných papírů. Ve výkazu zisku a ztráty v roce 2019 je vykázána hodnota 517 tis. Kč. Vzhledem k tomu, že na tomto účtu se kumulují částky úrokové výnosy z více dluhopisů a cenných papírů za celý rok, není autorka schopna vyjádřit přesnou hodnotu toho řádku v případě změny výpočtu tohoto konkrétního dluhopisu z lineární metody na metodu pomocí efektivní úrokové míry.

Amortizace prémie se naopak projeví na řádku č. 6 – Zisk nebo ztráta z finančních operací.

2.5 Rezervy

Rezervy mohou být také jedním z nástrojů kreativního účetnictví. V případě RSJ Securities a.s. se od roku 2018 tvoří rezerva na nevyčerpatelnou dovolenou zaměstnanců.

Do konce roku 2015 podle zákoníku práce č. 262/2006 Sb. si zaměstnanci nemohli převádět nevybranou dovolenou do dalších let. Byli povinni čerpat dovolenou maximálně následující rok po roce, ve kterém jim nárok na dovolenou vznikl. Poté jim nárok na dovolenou zanikl a byl proplacen zaměstnavatelem. V účetnictví se musela dodržet věcná a časová souvislost a nevybraná dovolená zaměstnance byla vykazována přímo ve mzdových nákladech na účtě dohadná položka pasivní. Tyto dohadné položky se v účetnictví používají ve chvíli, kdy je známo období ve kterém dojde k nákladům, ale není známá částka. Jelikož se dovolená musela vybrat maximálně rok po roce, ve kterém na ní vznikl nárok. Pokud ji tedy zaměstnanec nevyčerpal v roce, ve kterém mu náležela, čerpal jí v dalším roce.

V následujících částí budou probírány možnosti tvorby rezerv na nevyčerpatelnou dovolenou, které by měly dopad na účetní závěrku.

2.5.1 Zrušení tvorby rezerv na benefitní dovolenou

Podle § 213 Zákoníku práce má zaměstnanec nárok na 4 týdny dovolené, tj. 20 dní. RSJ Securities a.s. nabízí zaměstnancům tzv. benefitní dovolenou v délce 5 dnů. Zaměstnanec skupiny RSJ má tedy nárok na 5 týdnů dovolené, tedy na 25 dnů. V celkových rezervách na nevyčerpatelnou dovolenou je zahrnuta i tato benefitní dovolená.

V případě, že by se společnost RSJ Securities a.s. rozhodla netvořit na tento druh dovolené rezervu, snížila by částka na tvorbu rezerv, tzn. snížily by se náklady. Důvodem by mohla být např. snaha o donucení zaměstnanců vybírat tuto dovolenou v roce, ve kterém na ní dostali nárok.

Tabulka č. 8 podrobně ukazuje získaná data z výroční zprávy společnosti RSJ Securities a.s. za rok 2019. S těmito daty o tvorbě rezerv na dovolenou a benefity bude pracováno.

Tabulka 8: Tvorba a použití rezerv na dovolenou a benefity za rok 2019

Druh	Částka (tis. Kč)
Tvorba a použití rezerv (odměny, dovolená)	5 355
Tvorba a použití rezerv (odměny, dovolená – SP, ZP)	1 784
Tvorba a použití rezerv (nevyčerpané benefity)	-25
Celkem	7 114

Zdroj: RSJ Securities a.s., 2021c

Podle podkladů a informací, který společnost RSJ Securities a.s. autorce této bakalářské práce poskytla o výpočtu rezervy na nevyčerpanou dovolenou, by se tato rezerva snížila o 971 tis. Nelze obecně předpokládat, že se tvorba rezervy sníží o 1/5. V některých případech zaměstnanci neměly převedeno plný počet dní z benefiční dovolené, ale pouze její část. V důsledku toho se sníží i sociální a zdravotní za zaměstnavatele o 324 tis Kč. Po této změně by celková tvorba rezerv byla v hodnotě 5 819 tis Kč. Tento výsledek je vykázan v tabulce č. 9 ve sloupci „Zrušení tvorby rezerv na benefiční dovolenou“, která se nachází v poslední kapitole věnované tomuto tématu.

2.5.2 Vyročení rezervy na významnou opravu firemních prostor

Rezervy se nevytvářejí pouze v případě plánované opravy hmotného dlouhodobého majetku, ale také např. na bankou poskytnuté záruky a úvěry, rezervy na životní pojištění nebo, jak bylo výše zmíněno, na nevyčerpatelnou dovolenou a zaměstnanecké benefity. Je důležité si také dát pozor na podmínky, které zákon č. 593/1992 Sb., o rezervách.

Tvorba rezerv se účtuje podle vyhlášky 501/2002 Sb. na vrub nákladů (MD) v účtové skupině 65 – Tvorba rezerv a opravných položek souvztažně s účtem z účtové skupiny 54 – Rezervy (Dal). Tvorba rezervy tedy zvyšuje náklady. Při rozpouštění rezervy se postupně likviduje účet z účtové skupiny 54 – Rezervy na MD souvztažně s účtem z účtové skupiny 75 – Použití rezerv a opravných položek (Dal).

V tomto případě se bakalářská práce zaměří na rezervu na opravu hmotného majetku, konkrétně na opravu kuchyňského koutu, který se nachází v prostorách společnosti. Musí dodržet podmínky, které zmiňuje zákon o rezervách č. 593/1992 Sb. Jedná se např.

o vlastnictví. Společnost musí mít vlastnické právo či být pachtýřem, který jsou k opravám smluvně zavázáni.

Rezerva může být tvořena na majetek zařazený až od 2. odpisové skupiny a podle tohoto zařazení se určuje také maximální doba tvorby rezervy. Přičemž rezerva nesmí být tvořena pouze na jedno zdaňovací období.

Důležité je také ke tvorbě tohoto typu rezervy dodat rozpočet a plán, kdy začnou opravy. V tomto případě bakalářská práce nebude sestavovat rozpočet na opravu kuchyňského koutu. Cílem je pouze ukázat, jak vytvoření rezervy ovlivní účetní zisk. Pro příklad uvedeme, že společnost v roce 2019 vytvořila rezervu na 400 000 Kč.

Při tvorbě rezerv je důležité dát si pozor, aby se nejednalo o technické zhodnocení. Tenkou hranicí mezi těmito pojmy je zachování či změna funkčnosti majetku. V případě, že bude majetek pouze vyměněn za nový či bude uveden do původního stavu, jedná se o opravu. Majitel nezměnil funkčnost majetku. Ve chvíli, kdy by se změnila funkčnost majetku, tzn. kuchyň by byla vybavena nábytkem větších technických rozměrů, už by se jednalo o technické zhodnocení. Rozhodnou roli hraje výsledek, který určí, zda došlo k opravě či technickému zhodnocení (Pelc, 2018, s. 43).

Dopad na účetní zisk je vidět v tabulce č. 9 ve sloupci „Vyvořená rezerva na opravu kuchyně“. Tvorba rezervy zvyšuje náklady a proto účetní zisk snižuje.

2.5.3 Rezerva tvořená na kurzové ztráty

Kvůli obchodování s cennými papíry na burzách by mohlo RSJ Securities a.s. vytvořit ještě typ rezervy, který se nazývá rezervy na kurzové rozdíly. Pro uplatnění Zásady opatrnosti, která říká, že do výše zisku by se měly promítat všechny předpokládané ztráty. Jde hlavně o nenadhodnocování aktiv a nepodhodnocování pasiv.

Tvorba této rezervy by měla stejný důsledek jako výše řešená tvorba rezervy na případnou rekonstrukci firemních prostor. Náklady by se zvýšily a v důsledku tohoto by se účetní zisk snížil.

Výpočet hodnoty rezervy je velmi složitý a pro tento výpočet nemá bakalářská práce dostatečné podklady ani informace. Z tohoto důvodu je tato rezerva zmiňována jako doporučení společnosti.

2.5.4 Porovnání dopadu změn v rezervách na výkaz zisku a ztráty

V tabulce č. 9 je porovnán zisk za účetní období před zdaněním. Ve 2. sloupci se rušila rezerva na benefitní dovolenou, kterou společnost nabízí ve svém benefitním systému. Snížení rezerv znamená snížení nákladů, takže zisk společnosti bude vyšší, konkrétně 53 803 tis. Kč.

Ve 3. sloupci je ukázán případ, kde společnost vytvořila rezervu na plánovanou opravu kuchyňské linky. Je důležité dbát na to, zda je plánovaná oprava dodržela podmínky, které určují, zda se jedná o opravu či technické zhodnocení. V případě vytvoření rezervy se společnosti zvýší náklady a účetní zisk před zdaněním se sníží.

Tabulka 9: Porovnání výkazu zisku a ztráty po změnách vytváření rezerv

	tis. Kč	Zrušení tvorby rezerv na benefitní dovolenou	Vytvořená rezerva na opravu kuchyně
1. Výnosy z úroků a podobné výnosy		6 212	6 212
z toho: úroky z dluhových cenných papírů		517	517
2. Náklady na úroky a podobné náklady		39	39
z toho: úroky z dluhových cenných papírů		39	39
4. Výnosy z poplatků a provizí		360 203	360 203
5. Náklady na poplatky a provize		64 025	64 025
6. Zisk nebo ztráta z finančních operací		-827	-827
7. Ostatní provozní výnosy		92 956	92 956
8. Ostatní provozní náklady		64 619	64 619
9. Správní náklady		260 353	260 353
a) náklady na zaměstnance		173 697	173 697
z toho: aa) mzdy a platy		132 073	132 073
ab) soc. a zdrav. pojištění		37 395	37 395
b) ostatní správní náklady		86 656	86 656
11. Odpisy, tvorba a použití rezerv a opravných položek k dlouhodobému hmotnému a nehmotnému majetku		10 374	10 374
14. Rozpuštění opravných položek k účastem s rozhodujícím a podstatným vlivem		0	0
16. Rozpuštění ostatních rezerv		488	488
17. Tvorba a použití ostatních rezerv		5 819	7 464
19. Zisk za účetní období z běžné činnosti před zdaněním		53 803	52 158

Zdroj: vlastní zpracování, 2021

Závěr

Bakalářská práce byla rozdělena na dvě části, na část teoretickou a na část praktickou.

V teoretické části bylo cílem čtenáři přiblížit problematiku kreativního účetnictví. Toto téma je velice rozsáhlé, takže se bakalářská práce snažila v teorii vystihnout alespoň základní informace a pojmy s ním související, které by čtenáři poskytly základní rozhled do všech částí kreativního účetnictví.

Praktická část byla zaměřena na společnost RSJ Securities a.s., která je licencovaným obchodníkem na zahraničních burzách. Bakalářská práce se zaměřila na dlouhodobý hmotný majetek, cenné papíry a rezervy.

RSJ Securities a.s. spravuje veškerý majetek skupiny RSJ. Zde byl zhodnocen dopad případného nakoupení majetku na operativní leasing. Dále byl na výkazu zisku a ztráty ukázán dopad manipulace s účetní délkou odepisování dlouhodobého hmotného majetku. V prvním případě se délka odepisování majetku prodloužila a v druhém případě se naopak zkrátila. Výpočty vykazují tabulky č. 3 a 4 a rozdíl je zanesen do výkazu zisku a ztráty v tabulce č. 5.

Další analyzovanou částí byl nákup státního dluhopisu a jeho výpočet měsíční prémie a úrokového výnosu. Rozdílný průběh částky vypočítané oběma způsoby je promítnuto do grafů.

Poslední část se věnuje tvoření rezerv. RSJ Securities a.s. má bohatý benefiční systém pro zaměstnance a jednou z výhod je tzv. benefiční dovolená. Zde je zhodnocen dopad zrušení tvoření rezervy na tuto dovolenou. Dále je ukázáno, jak působí na účetní zisk tvorba rezerv v případě, že se společnost rozhodne opravit DHM. V poslední části je autorkou navržen jeden typ rezervy, který by společnost díky její hlavní činnosti mohla tvořit.

Cíl této práce byl naplněn. Zaměstnanci společnosti RSJ Securities a.s. autorce poskytly potřebné dat a interní informace, které velmi pomohly při vypracování této bakalářské práce.

Věřím, že tato práce může být přínosem pro společnost RSJ Securities a.s., především navržená rezerva na kurzové ztráty, které společnost zatím netvoří.

Seznam použitých zdrojů

Literatura

Ambrož, J. (2007). *Daňová přiznání a optimalizace: [fyzické a právnické osoby, daňové tipy, vzorová daňová přiznání]*. Praha, Česko: Koršach.

Autorizovaný institut manažerských účetních. (2003). *Management accounting – official terminology*. Praha, Česko: ASPI.

Bárková, D., Heřmanová, A., & Mauricová, I. (2016). *Účetnictví ve světle judikatury*. Plzeň, Česko: Fakulta právnická Západočeské univerzity v Plzni.

Drábková, Z. (2017a). *Kreativní účetnictví a účetní podvody: řízení rizika účetních chyb a podvodů*. Praha, Česko: Wolters Kluwer.

Drábková, Z. (2017b). *Fraud risk management: an effective anti-fraud systém and a decision-making tool for users of financial statements*. Brno, Česko: Tribun EU.

Hrstková Dubšeková, L., & Hanych, M. (2019). *Daňový řád 2019*. Praha, Česko: Wolters Kluwer ČR.

Klimešová, L. (2018). *Daňová optimalizace*. Praha, Česko: Ústav práva a právní vědy.

Komora daňových poradců ČR (2020). *Daňové zákony a účetnictví*. Praha, Česko: Wolters Kluwer CR.

Kovanicová, D. (2003). *Finanční účetnictví: světový koncept*. (4. vydání). Praha, Česko: Polygon.

Krupová, L. (2001). *Kreativní účetnictví: zneužívání účetnictví – možnosti a meze*. Praha, Česko: Komora auditorů České republiky.

Mantone, P. S. (2013). *Using Analytics to Detect Possible Fraud: Tools and Technique*. Hoboken, New Jersey: John Wiley & Sons, Inc.

Mulford, Ch. W. & Comiskey, E. E. (2002). *The financial numbers game: detecting creative accounting practices*. New York: John Wiley.

Pelc, V. (2011). *Daňové odpisy: Strategie pro podnikatelskou praxi firem a podnikatelů*. Praha, Česko: C.H. Beck.

Strouhal, J. a kol. (2013). *Oceňování v účetnictví*. Praha, Česko: Wolters Kluwer ČR.

Volkánová, Z. (2014). *Podvody v účetnictví firem*. Praha, Česko: Linde.

Elektronické zdroje

BusinessCenter.cz (n.d.a). Altmanovo Z-score. Dostupné 7.3.2021 z <https://businesscenter.podnikatel.cz/slovnicek/altmanovo-z-score/>

Corporate Finance Institute (n.d.). Income smoothing. Dostupné 23.2.2021 z <https://corporatefinanceinstitute.com/resources/knowledge/accounting/income-smoothing/>

Finances-news (2021). Agresivní účetnictví – Účetnictví – 2021. Dostupné 2.3.2021 z <https://cs.finances-news.com/contabilidad-agresiva>

- Hayes, A. (2020). Big bath. *Investopedia*. Dostupné 27.2.2021 z <https://www.investopedia.com/terms/b/bigbath.asp>
- Chen, J. (2020). Appraisal Fraud. *Investopedia*. Dostupné 2.3.2021 z <https://www.investopedia.com/terms/a/appraisalfraud.asp>
- Kenton, W. (2021). Voodoo Accounting. *Investopedia*. Dostupné 2.3.2021 z <https://www.investopedia.com/terms/v/voodooaccounting.asp>
- Mašek, P. (2010). Operativní leasing jako mimobilanční forma financování. *CFOworld*. Dostupné 1.2.2021 z <https://www.cfoworld.cz/clanky/operativni-leasing-jako-mimobilancni-forma-financovani/>
- Mužný, M., & Pscherová, K. (2020). Co to je praní peněz. *Česká národní banka*. Dostupné 12.02.2020 z https://www.cnb.cz/cs/o_cnb/cnblog/Co-to-je-prani-penez/
- Navrátil, J. (2020a). Pád energetického obra Enron aneb jeden příklad z doby prasknutí dot.com bubliny. *Peak.cz*. Dostupné 19.2.2020 z <https://www.peak.cz/pad-energetickeho-obra-enron-aneb-jeden-priklad-z-doby-prasknuti-dot-com-bubliny/24716/>
- Navrátil, J. (2020b). WorldCom: největší účetní podvod v historii USA. *Peak.cz*. Dostupné 20.2.2021 z <https://www.peak.cz/worldcom-nejvetsi-ucetni-podvod-v-historii-usa/24915/>
- Navrátil, J. (2020c). Největší podvodník Bernie Madoff: muž, který obral americkou smetanku o 65 miliard dolarů. *Peak.cz*. Dostupné 20.2.2021 z <https://www.peak.cz/nejvetsi-podvodnik-bernie-madoff-muz-ktery-obral-americkou-smetanku-o-65-miliard-dolaru/24610/>
- RSJ (n.d.a). O nás RSJ Investmensts. Dostupné 21.3.2021 z <https://www.rsj.com/cz/investments/o-nas.html>
- RSJ (n.d.b). O nás: RSJ Custody. Dostupné 21.3.2021 z <https://www.rsj.com/cz/custody/o-nas.html>
- RSJ (n.d.c). O nás: RSJ Foundation. Dostupné 21.3.2021 z <https://www.rsj.com/cz/foundation/o-nas.html>
- RSJ (n.d.d). O nás: RSJ Securities. Dostupné 21.3.2021 z <https://www.rsj.com/cz/securities/o-nas.html>
- Vlašim, J. K. (2001). Forezní audit je nástroj proti nelegálním jevům. *Hospodářské noviny*. Dostupné 10.02.2021 z <https://archiv.ihned.cz/c1-1001226-forezni-audit-je-nastroj-proti-nelegalnim-jevum>
- Wikipedia (2021). Cookie jar accounting. *Wikipedia*. Dostupné 2.3.2021 z https://en.wikipedia.org/wiki/Cookie_jar_accounting

Ostatní zdroje

- BusinessCenter.cz (nedatováno b). *Daňový řád – ČÁST ČTVRTÁ – NÁSLEDKY PORUŠENÍ POVINNOSTÍ PŘI SPRÁVĚ DANÍ A NÁHRADY*. Dostupné 19.3.2021 z <https://businesscenter.podnikatel.cz/pravo/zakony/danovy-rad/f4010808/>
- Ministerstvo spravedlnosti České republiky (2020). *Účetní závěrka společnosti RSJ Securities a.s. za rok 2019*. Dostupné z <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-detail?dokument=63035869&subjektId=686182&spis=85693>

MultiEdu (n.d.). *ÚČETNÍ VÝKAZNICTVÍ finančních institucí*. Dostupné 12.4.2021 z http://multiedu.tul.cz/~olga.malikova/multiedu/UVS/UVS_P4c_uc_FI_vykaznictvi.pdf

RSJ Securities a.s. (2020a). *Odpisový plán na rok 2019*. Interní dokument podniku RSJ Securities a.s. se sídlem v Praze.

RSJ Securities a.s. (2020b). *Dokument o nákupu dluhopisu*. Interní dokument podniku RSJ Securities a.s. se sídlem v Praze.

RSJ Securities a.s. (2020c). *Plán tvorby rezerv*. Interní dokument podniku RSJ Securities a.s. se sídlem v Praze.

Zákony pro lidi (2010). *Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník*. Dostupné 19.3.2021 z <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40>

Zakony.cz (2018). *Vyhláška č. 501/2002 Sb.* Dostupné 26.4.2021 z <https://www.zakony.cz/zakony/2002/501/zakon-501-2002-Sb-SB2002501>

Legislativa

Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce

Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákon

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmu

Zákon č. 593/1992 Sb., o rezervách

Seznam tabulek

Tabulka 1: Srovnání ROA v případě využití operativního leasingu.....	22
Tabulka 2: Odpisy za rok 2019.....	35
Tabulka 3: Účetní odpisy DHM pořízeného v roce 2019 (odepisovaného 48 měsíců)..	36
Tabulka 4: Účetní odpisy DHM pořízeného v roce 2019 (odepisovaného 24 měsíců)..	38
Tabulka 5: Porovnání výkazu zisku a ztráty po změně předpokládané živostnosti majetku.....	39
Tabulka 6: Informace ke státnímu dluhopisu	40
Tabulka 7: Porovnání dat lineární metody a efektivní úrokové míry	42
Tabulka 8: Tvorba a použití rezerv na dovolenou a benefity za rok 2019	46
Tabulka 9: Porovnání výkazu zisku a ztráty po změnách vytváření rezerv.....	48

Seznam grafů

Graf 1: Úrokové výnosy lineární metody a efektivní úrokové míry (kupón)43

Graf 2: Amortizace prémie lineární metodou a pomocí efektivní úrokové míry44

Seznam obrázků

Obrázek 1: Stupně kreativního účetnictví.....	15
---	----

Seznam zkratek

a.s.	akciová společnost
AKAT	asociace pro kapitálový trh České republiky
al.	a další
AQI	index kvality neoběžných aktiv k celkovým aktivům
AUV	aliquótní úrokový výnos
BÚD	běžné účetní období
CF	„Cash flow“ = peněžní tok
CFEBT	zkoumaná hodnota v CFEBT modelu při detekci kreativního účetnictví
CME	Chicago Mercantile Exchange – americká devizová burza
č.	číslo
ČR	Česká republika
D	„dal“, pravá strana účtu
DEPI	index odpisů jako poměr míry odpisů
DHM	Dlouhodobý hmotný majetek
DSRI	index poměru pohledávek k výnosům
EBIT	výsledek hospodaření před zdaněním a úroky
EBT	výsledek hospodaření před zdaněním
EIR	efektivní úroková míra
GMI	index hrubé marže v poměru marže z prodeje
hod.	hodnota
ISIN	„International Securities Identification Number“ = identifikační číslo cenného papíru
IT	informační technologie
Kč	Koruna česká
LVGI	index pákového efektu celkových dluhů k celkovým aktivům

M	zkoumaná hodnota v Beneishovo modelu
MD	„má dat“, levá strana účtu
MÚD	minulé účetní období
např.	například
NASDAQ	největší elektronický burzovní trh v USA
ods.	odstavec
p.a.	per annum – ročně
ROA	rentabilita aktiv
s.	strana
s. r. o.	společnost s ručením omezeným
Sb.	sbírky
SGAI	index výdajů na prodej, režii, správu
SGI	index růstu prodeje v poměru tržeb
soc.	sociální
SP	sociální pojištění
TATA	celkové akruální částky (časové rozlišení) ku částce celkových aktiv
tis.	tisíc
tj.	to jest
tzv.	takzvaný
USA	Spojené státy americké
v.r.	vlastní rukou
Z	zkoumaná hodnota v Altmanovo modelu
zdr.	zdravotní
ZP	zdravotní pojištění

Seznam příloh

Příloha A: Výkaz zisku a ztráty RSJ Securities a.s. za rok 2019	59
Příloha B: Rozvaha RSJ Securities a.s. za rok 2019	60
Příloha C: Struktura rozvahy finančních institucí	62
Příloha D: Struktura výkazu zisku a ztráty finančních institucí.....	63
Příloha E: Směrná účtová osnova podle 501/2002 Sb.	64
Příloha F: Účetní odpisy DHM pořízeného v roce 2019.....	66
Příloha G: Amortizace prémie státního dluhopisu	68

Příloha A: Výkaz zisku a ztráty RSJ Securities a.s. za rok 2019

	tis. Kč	31.12.2018	31.12.2019
1. Výnosy z úroků a podobné výnosy		4 929	6 212
z toho: úroky z dluhových cenných papírů		1 077	517
2. Náklady na úroky a podobné náklady		132	39
z toho: úroky z dluhových cenných papírů		132	39
4. Výnosy z poplatků a provizí		416 440	360 203
5. Náklady na poplatky a provize		59 580	64 025
6. Zisk nebo ztráta z finančních operací		441	-827
7. Ostatní provozní výnosy		10 183	92 956
8. Ostatní provozní náklady		24 932	64 619
9. Správní náklady		243 290	260 353
a) náklady na zaměstnance		165 158	173 697
z toho: aa) mzdy a platy		133 202	132 073
ab) soc. a zdrav. pojištění		28 142	37 395
b) ostatní správní náklady		78 132	86 656
11. Odpisy, tvorba a použití rezerv a opravných položek k dlouhodobému hmotnému a nehmotnému majetku		6 784	10 374
14. Rozpuštění opravných položek k účastem s rozhodujícím a podstatným vlivem		0	0
16. Rozpuštění ostatních rezerv		580	488
17. Tvorba a použití ostatních rezerv		8 486	7 114
19. Zisk za účetní období z běžné činnosti před zdaněním		89 369	52 508
23. Daň z příjmu		19 056	5 933
24. Zisk nebo ztráta za účetní období po zdanění		70 313	46 575

Zdroj: Ministerstvo spravedlnosti České republiky, 2021

Příloha B: Rozvaha RSJ Securities a.s. za rok 2019

Aktiva

	tis. Kč	31.12.2018	31.12.2019
1. Pokladní hotovost		69	58
3. Pohledávky za bankami		460 302	576 221
v tom: a) splatné na požádání		236 622	317 314
b) ostatní pohledávky		223 681	258 907
4. Pohledávky za nebankovními subjekty		86 841	59 822
v tom: a) splatné na požádání		1 238	4
b) ostatní pohledávky		85 603	59 819
5. Dluhové cenné papíry		34 885	6 349
v tom: a) vydané vládními institucemi		6 025	6 349
b) vydané ostatními osobami		28 859	0
8. Účasti s rozhodujícím vlivem		47 590	10 164
9. Dlouhodobý nehmotný majetek		1 021	2 326
10. Dlouhodobý hmotný majetek		11 375	20 303
11. Ostatní aktiva		86 249	39 198
13. Náklady a příjmy příštích období		8 184	8 447
Aktiva celkem		736 516	722 888

Pasiva

	tis. Kč	31.12.2018	31.12.2019
4. Ostatní pasiva		278 207	314 752
5. Výnosy a výdaje příštích období		12 945	10 590
6. Rezervy		31 593	25 326
v tom: a) na důchody a podobné závazky		0	0
b) na daně		13 265	238
c) ostatní		18 328	25 088
7. Podřízené závazky		0	0
8. Základní kapitál		27 000	27 000
z toho: a) splacený základní kapitál		27 000	27 000
10. Rezervní fondy a ostatní fondy ze zisku		5 400	5 400
v tom: a) povinné rezervní fondy		5 400	5 400
c) ostatní fondy ze zisku		0	0
13. Oceňovací rozdíly		-694	-820
v tom: c) z přepočtu účastí		-694	-820

	tis. Kč	31.12.2018	31.12.2019
14.	Nerozdělený zisk nebo neuhrazená ztráta z předchozích období	311 752	294 065
15.	Zisk nebo ztráta za účetní období	70 313	46 575
	Pasiva celkem	736 516	722 888

Zdroj: Ministerstvo spravedlnosti České republiky, 2021

Příloha C: Struktura rozvahy finančních institucí

Rozvaha k DD.MM.RRR

Aktiva	Pasiva
1 – Pokladní hotovost, vklady u centrálních bank	1 – Závazky vůči bankám, družstevním záložnám
2 – Státní bezkuponový dluhopisy, ostatní CP přijaté centrální bankou	2 – Závazky vůči klientům, členům družstevních záložen
3 – Pohledávky za bankami	3 – Závazky s dluhových cenných papírů
4 – Pohledávky za klienty	4 – Ostatní pasiva
5 – Dluhové cenné papíry	5 – Výnosy a výdaje příštích období
6 – Akcie, podílové listy a ostatní cenné papíry	6 – Rezervy
7 – Účasti s podstatným vlivem	7 – Podřízené závazky
8 – Účasti s rozhodujícím vlivem	8 – Základní kapitál
9 – Dlouhodobý nehmotný majetek	9 – Emisní ážio
10 – Dlouhodobý hmotný majetek	10 – Rezervní fondy a ostatní fondy ze zisku
11 – Ostatní aktiva	11 – Rezervní fond na nové ocenění
12 – Pohledávky z upsaného základního kapitálu	12 – Kapitálové fondy
13 – Náklady a příjmy příštích období	13 – Oceňovací rozdíly
	14 – Nerozdělený zisk/neuhrazená ztráta z předchozích let
	15 – Zisk nebo ztráta za účetní období

Zdroj: vlastní zpracování podle MultiEdu, 2021

Příloha D: Struktura výkazu zisku a ztráty finančních institucí

Výkaz zisku a ztráty k DD.MM.RRRR	
1	Výnosy z úroků a jiné podobné výnosy
2	(-) Náklady na úroky a podobné náklady
3	Výnosy z akcií a podílů
4	Výnosy z poplatků a provizí
5	(-) Náklady na poplatky a provize
6	Zisk/ztráta z finančních operací
7	Ostatní provozní výnosy
8	(-) Ostatní provozní náklady
9	(-) Správní náklady
10	Rozpuštění rezerv a opravných položek k DHNM
11	(-) Odpisy, tvorba a použití rezerv a opravných položek k DHNM
12	Rozpuštění opravných položek a rezerv k pohledávkám a zárukám
13	(-) Odpisy, tvorba a použití opravných položek a rezerv k pohledávkám a zárukám
14	Rozpuštění opravných položek k účastem s rozhodujícím a podstatným vlivem
15	(-) Ztráty z převodu účastí s rozhodným a podstatným vlivem, tvorba a použití opravných položek
16	Rozpuštění ostatních rezerv
17	(-) Tvorba a použití ostatních rezerv
18	Podíl na ziscích nebo ztrátách účastí s rozhodným a podstatným vlivem
19	(+) Zisk nebo (-) ztráta z běžné činnosti před zdaněním
20	Mimořádné výnosy
21	(-) Mimořádné náklady
22	Mimořádný (+) zisk nebo (-) ztráta před zdaněním
23	Daň z příjmu
24	(+) Zisk nebo (-) ztráta za účetní období po zdanění

Zdroj: vlastní zpracování podle MultiEdu, 2021

Příloha E: Směrná účtová osnova podle 501/2002 Sb.

Směrná účtová osnova

Účtová třída 0 - Zúčtovací vztahy České národní banky (jen Česká národní banka)

01 Měnové pohledávky

02 Měnové závazky

Účtová třída 1 - Pokladní, bankovní účty, závazky z krátkých prodejů

11 Pokladní hodnoty

12 Vklady, úvěry a ostatní závazky a pohledávky za centrálními bankami

13 Vklady, úvěry a ostatní závazky a pohledávky za jinými bankami

14 Vklady družstevních záložen (jen družstevní záložny)

15 Úvěry družstevních záložen (jen družstevní záložny)

16 Závazky z jiných hodnot

17 Závazky z cenných papírů

Účtová třída 2 - Pohledávky a závazky z vybraných finančních činností

20 Zvláštní agendy České národní banky (jen Česká národní banka)

21 a 24 Poskytnuté úvěry a jiné pohledávky

22 Vklady klientů

23 Přijaté úvěry

25 Agendy z pověření (jen Československá obchodní banka)

26 Emitované krátkodobé cenné papíry

27 Účelově vázané pohledávky a závazky

28 Vklady a úvěry členů družstevních záložen (jen družstevní záložny)

29 Zúčtování s orgány státu a obdobnými orgány (jen Česká národní banka)

Účtová třída 3 - Cenné papíry, deriváty, ostatní pohledávky a závazky a přechodné účty

31 Pevné termínové operace

32 Pohledávky a závazky z inkasa a ze zúčtování

33 Pobočky a jednatelství

34 Ostatní pohledávky a závazky

35 Časové rozlišení, dohadné účty, uspořádací účet

36 Cenné papíry a ostatní podíly oceňované proti účtům vlastního kapitálu

37 Pohledávky a závazky z obchodování s cennými papíry a z emise vlastních cenných papírů, závazky z penzijního připojištění, důchodového spoření nebo doplňkového penzijního spoření

38 Cenné papíry oceňované reálnou hodnotou proti účtům nákladů nebo výnosů

39 Opce

Účtová třída 4 - Dlouhodobý nehmotný, dlouhodobý hmotný majetek, účasti, cenné papíry oceňované naběhlou hodnotou a ostatní dlouhodobé finanční investice, zahraniční pobočky a jednatelství

41 Dlouhodobé finanční investice

- 42 Zahraniční pobočky a jednatelství
- 43 Dlouhodobý hmotný majetek a pořízení dlouhodobého hmotného majetku
- 47 Dlouhodobý nehmotný majetek a pořízení dlouhodobého nehmotného majetku
- 48 Zásoby

Účtová třída 5 - Kapitálové účty, dlouhodobé závazky a závěrkové účty

- 50 Dotace a obdobné prostředky
- 52 Emitované dlouhodobé cenné papíry
- 53 Podřízené finanční závazky
- 54 Rezervy
- 55 Rezervní fondy a ostatní fondy ze zisku
- 56 Základní kapitál a kapitálové fondy
- 57 Převedený hospodářský výsledek
- 58 Závěrkové účty
- 59 Hospodářský výsledek ve schvalovacím řízení

Účtová třída 6 - Náklady

- 61 Náklady na finanční činnosti
- 63 Správní náklady
- 65 Tvorba rezerv a opravných položek
- 66 Ostatní provozní náklady
- 68 Daň z příjmů
- 69 Vnitropodnikové náklady

Účtová třída 7 - Výnosy

- 71 Výnosy z finančních činností
- 75 Použití rezerv a opravných položek
- 76 Ostatní provozní výnosy
- 79 Vnitropodnikové výnosy

Účtová třída 8 - Vnitropodnikové účetnictví

Účtová třída 9 - Podrozvahové účty

- 91 Pohledávky a závazky z příslibů úvěrů a zápůjček
- 92 Pohledávky a závazky ze záruk
- 93 Pohledávky a závazky z akreditivů
- 94 Pohledávky a závazky ze spotových operací
- 95 Pohledávky a závazky z pevných termínových operací
- 96 Pohledávky a závazky z opcí
- 97 Pohledávky a závazky ze zástav a závazky z kolaterálu
- 98 Pohledávky a závazky z hodnot v úschově, správě, uložení a z obhospodařovaných hodnot
- 99 Uspořádací a evidenční účty

Zdroj: zakony.cz, 2021

Příloha F: Účetní odpisy DHM pořízeného v roce 2019

Název DHM	Datum zařazení	Pořizovací cena	Účetní odpisy za rok 2019
PC – DELL Precision 5820/iXeon	28.02.2019	85 981,73	25 442,00
PC – DELL Precision 5820/iXeon	28.02.2019	85 981,73	25 442,00
PC – DELL Precision 5820/iXeon	28.02.2019	85 981,73	25 442,00
PC – DELL Precision 5820/iXeon	28.02.2019	85 981,73	25 442,00
PC – DELL Precision 5820/iXeon	28.02.2019	85 981,73	25 442,00
PC – DELL Precision 5820/iXeon	28.02.2019	85 981,73	25 442,00
PC – DELL Precision 5820/iXeon	28.02.2019	85 981,73	25 442,00
PC – DELL Precision 5820/iXeon	28.02.2019	85 981,73	25 442,00
PC – DELL Precision 5820/iXeon	28.02.2019	85 981,73	25 442,00
PC – DELL Precision 5820/iXeon	28.02.2019	85 981,73	25 442,00
PC – server – RSJKDBLIN03	27.03.2019	1 273 747,27	342 655,00
PC – NB Lenovo ThinkPad T480	24.04.2019	47 446,33	11 492,00
PC – Supermicro SuperServer – RSJ-BAS-SR-13	16.04.2019	480 204,67	117 972,00
PC – Supermicro SuperServer – RSJ-BAS-SR-14	16.04.2019	480 204,67	117 972,00
PC – Supermicro SuperServer – RSJ-BAS-SR-15	16.04.2019	480 204,68	117 972,00
PC – Supermicro SuperServer – RSJ-BAS-SR-16	16.04.2019	480 204,69	117 972,00
PC – Supermicro SuperServer – RSJ-NY4-SR-03	26.04.2019	493 877,97	121 944,00
PC – Supermicro SuperServer – RSJ-NY4-SR-04	26.04.2019	493 877,97	121 944,00
PC – Supermicro SuperServer – RSJ-DC3-SR-29	17.04.2019	478 591,10	118 241,00
PC – Supermicro SuperServer – RSJ-DC3-SR-30	17.04.2019	478 591,10	118 241,00
PC – Supermicro SuperServer – RSJ-CHI2-SR-14	18.04.2019	437 641,25	108 111,00
PC – Supermicro SuperServer – RSJ-CHI2-SR-15	18.04.2019	437 641,25	108 111,00
PC – Supermicro SuperServer – RSJ-CTR-SR-03	24.04.2019	481 045,29	117 952,00
PC – Supermicro SuperServer – RSJ-CTR-SR-04	24.04.2019	481 045,28	117 952,00
PC – DELL XPS 15	28.05.2019	54 676,50	11 781,00
PC - switch Arista DCS-702TR-48-Rpha-wsw-01	24.06.2019	278 990,41	52 615,00
PC - switch Arista DCS-702TR-48-Rpha-wsw-02	24.06.2019	278 990,41	52 615,00

Název DHM	Datum zařazení	Pořizovací cena	Účetní odpisy za rok 2019
PC – switch Arista 71508 - RSJ-CTR-SW-01A	15.09.2019	318 500,85	35 392,00
PC – switch Arista 71508 - RSJ-CTR-SW-01B	15.09.2019	318 500,84	35 392,00
PC – Supermicro SuperServer – RSJ-RFA-SR-11	18.04.2019	605 536,92	149 851,00
PC – Supermicro SuperServer – RSJ-RFA-SR-12	18.04.2019	605 536,93	149 851,00
PC – NB Lenovo ThinkPad T480s	02.10.2019	43 402,89	3 533,00
PC – server – SVRLAB09	22.10.2019	262 369,56	21 350,00
PC – server – SVRLAB10	22.10.2019	262 369,57	21 350,00
PC – server Supermicro – RSJ-FRA-SR-01	14.11.2019	588 020,79	32 470,00
PC – server Supermicro – RSJ-FRA-SR-02	14.11.2019	588 020,79	32 470,00
PC – server Supermicro – RSJ-BAS-SR-02	14.11.2019	484 344,82	26 643,00
PC – server Supermicro – RSJ-BAS-SR-03	14.11.2019	484 344,82	26 643,00
PC – Cisco Catalyst 2960L – RSJ-DC3-SW-02N	27.11.2019	47 867,81	2 656,00
PC – NTB LenovoThinkPad	01.11.2019	41 035,13	2 241,00
PC – Intel Core i7-9700K	15.11.2019	73 454,27	4 010,00
PC – server – DEDA2PHA	12.12.2019	384 620,25	10 684,00
PC – server – DEDA2PLZ	12.12.2019	384 620,25	10 684,00
PC – Supermicro SuperServer – RSJ-NY4-SR-05	31.12.2019	485 675,32	13 491,00
PC – Supermicro SuperServer – RSJ-CH2-SR-16	31.12.2019	460 336,22	12 788,00
PC – Supermicro SuperServer – RSJ-CH2-SR-17	31.12.2019	460 336,22	12 788,00
PC – Supermicro SuperServer – RSJ-DC3-SR-31	31.12.2019	492 135,34	13 671,00
PC – Supermicro SuperServer – RSJ-DC3-SR-33	31.12.2019	505 174,77	14 033,00
PC – Supermicro SuperServer – RSJ-DC3-SR-34	31.12.2019	505 174,77	14 033,00
PC – Supermicro SuperServer – RSJ-DC3-SR-32	31.12.2019	474 771,92	13 189,00
PC – NTB LenovoThinkPad	11.12.2019	41 895,42	1 164,00
Celkem		17 500 826,34	2 815 781,00

Zdroj: RSJ Securities a.s., 2021a

Příloha G: Amortizace prémie státního dluhopisu

LINEAR METHOD								
	a	b1	b2	c1	c2	d	e = a-c2+d	f = b1+c1
month	Amortized cost	amortization of discount (+) / premium (-)	Cumulative balance of Amortization of discount (+) / premium (-)	Coupon	Cumulative balance of Coupon (Accrued int. = AUV)	Payment of coupon	Amortized cost less AUV (Clean price)	Interest revenue
0	6 339 050							
1	6 344 173	-14 127	-14 127	19 250	19 250	0	6 324 923	5 123
2	6 349 296	-14 127	-28 254	19 250	38 500	0	6 310 796	5 123
3	6 354 419	-14 127	-42 381	19 250	57 750	0	6 296 669	5 123
4	6 359 542	-14 127	-56 508	19 250	77 000	0	6 282 542	5 123
5	6 364 665	-14 127	-70 635	19 250	96 250	0	6 268 415	5 123
6	6 369 788	-14 127	-84 763	19 250	115 500	0	6 254 288	5 123
7	6 374 910	-14 127	-98 890	19 250	134 750	0	6 240 160	5 123
8	6 380 033	-14 127	-113 017	19 250	154 000	0	6 226 033	5 123
9	6 385 156	-14 127	-127 144	19 250	173 250	0	6 211 906	5 123
10	6 390 279	-14 127	-141 271	19 250	192 500	0	6 197 779	5 123
11	6 395 402	-14 127	-155 398	19 250	211 750	0	6 183 652	5 123
12	6 169 525	-14 127	-169 525	19 250	231 000	231 000	6 169 525	5 123
13	6 174 648	-14 127	-183 652	19 250	19 250	0	6 155 398	5 123
14	6 179 771	-14 127	-197 779	19 250	38 500	0	6 141 271	5 123
15	6 184 894	-14 127	-211 906	19 250	57 750	0	6 127 144	5 123
16	6 190 017	-14 127	-226 033	19 250	77 000	0	6 113 017	5 123
17	6 195 140	-14 127	-240 160	19 250	96 250	0	6 098 890	5 123
18	6 200 263	-14 127	-254 288	19 250	115 500	0	6 084 763	5 123
19	6 205 385	-14 127	-268 415	19 250	134 750	0	6 070 635	5 123
20	6 210 508	-14 127	-282 542	19 250	154 000	0	6 056 508	5 123
21	6 215 631	-14 127	-296 669	19 250	173 250	0	6 042 381	5 123
22	6 220 754	-14 127	-310 796	19 250	192 500	0	6 028 254	5 123
23	6 225 877	-14 127	-324 923	19 250	211 750	0	6 014 127	5 123
24	6 000 000	-14 127	-339 050	19 250	231 000	231 000	6 000 000	5 123
TOTAL		✓ -339 050		462 000			✓	122 950

EFFECTIVE INTEREST RATE (EIR)								
	a	f = (a-1)*EIR	b1 = f-c1	b2	c1	c2	d	e = a-c2+d
month	Amortized cost	Interest revenue	amortisation of discount using effective ir	Cumulative balance of Amortization of discount (+) / premium (-)	Coupon	Cumulative balance of Coupon (Accrued int. = AUV)	Payment of coupon	Amortized cost less AUV (Clean price)
0	6 339 050							
1	6 344 219	5 169	-14 081	-14 081	19 250	19 250	0	6 324 969
2	6 349 392	5 173	-14 077	-28 158	19 250	38 500	0	6 310 892
3	6 354 569	5 177	-14 073	-42 231	19 250	57 750	0	6 296 819
4	6 359 750	5 181	-14 069	-56 300	19 250	77 000	0	6 282 750
5	6 364 936	5 186	-14 064	-70 364	19 250	96 250	0	6 268 686
6	6 370 126	5 190	-14 060	-84 424	19 250	115 500	0	6 254 626
7	6 375 320	5 194	-14 056	-98 480	19 250	134 750	0	6 240 570
8	6 380 518	5 198	-14 052	-112 532	19 250	154 000	0	6 226 518
9	6 385 721	5 203	-14 047	-126 579	19 250	173 250	0	6 212 471
10	6 390 928	5 207	-14 043	-140 622	19 250	192 500	0	6 198 428
11	6 396 139	5 211	-14 039	-154 661	19 250	211 750	0	6 184 389
12	6 170 354	5 215	-14 035	-168 696	19 250	231 000	231 000	6 170 354
13	6 175 385	5 031	-14 219	-182 915	19 250	19 250	0	6 156 135
14	6 180 421	5 035	-14 215	-197 129	19 250	38 500	0	6 141 921
15	6 185 460	5 039	-14 211	-211 340	19 250	57 750	0	6 127 710
16	6 190 503	5 044	-14 206	-225 547	19 250	77 000	0	6 113 503
17	6 195 551	5 048	-14 202	-239 749	19 250	96 250	0	6 099 301
18	6 200 603	5 052	-14 198	-253 947	19 250	115 500	0	6 085 103
19	6 205 659	5 056	-14 194	-268 141	19 250	134 750	0	6 070 909
20	6 210 719	5 060	-14 190	-282 331	19 250	154 000	0	6 056 719
21	6 215 783	5 064	-14 186	-296 517	19 250	173 250	0	6 042 533
22	6 220 851	5 068	-14 182	-310 699	19 250	192 500	0	6 028 351
23	6 225 923	5 072	-14 178	-324 877	19 250	211 750	0	6 014 173
24	6 000 000	5 077	-14 173	-339 050	19 250	231 000	231 000	6 000 000
TOTAL		✓ 122 950	-339 050		462 000			✓

Zdroj: RSJ Securities a.s., 2021c

Abstrakt

Kolářová, A. (2021). *Kreativní účetnictví* (Bakalářská práce), Západočeská univerzita v Plzni, Fakulta ekonomická, Česko.

Klíčová slova: Kreativní účetnictví, účetní podvody, techniky kreativního účetnictví, sankce, pokuty, účetní závěrka, odpisy, dluhopis, rezervy

Bakalářská práce na téma „Kreativní účetnictví“ se rozděluje na dvě části. První teoretická část se zaměřuje na základní pojmy související s touto problematikou. Nejdříve vysvětluje definici kreativního účetnictví, dále důvody, proč se používá, a jeho výhody a nevýhody. Dále rozlišila kreativní účetnictví na stupně podle typu manipulace s účetními daty. V návaznosti na podvodné účetnictví popsala tři společnosti, u kterých bylo objeveno používání podvodného účetnictví. Nezapomněla také na známější a méně známější techniky kreativního účetnictví. V posledních bodech zmiňuje modely sloužící k detekci kreativního účetnictví a sankce v případě objevení používání kreativního účetnictví. V druhé praktické části se bakalářská práce zaměřila na společnost RSJ Securities a.s. Podle účetní závěrky z roku 2019 představila možné praktiky v oblasti odpisů, cenných papírů a rezerv.

Abstract

Kolářová, A. (2021). *Creative accounting* (Bachelor Thesis). University of West Bohemia, Faculty of Economics, Czech Republic.

Key words: Creative accounting, accounting fraud, creative accounting techniques, sanction, penalties, financial statement, amortization, bond, reserves

The Bachelor thesis on “Creative accounting” is divided into two parts. The first, theoretical, part focuses on the basic terms related to this issue. At first, it explains the definition of creative accounting, and the reasons why it is used, and advantages as well as disadvantages. Subsequently, it divides creative accounting based on the type of manipulation with accounting data. As a follow-up deceptive accounting, it describes three companies, in which the use of deceptive accounting has been revealed. The theoretical part also deals with other well-know or less-know techniques of creative accounting. Last but not least, it mentions models designed to detect creative accounting and sanctions when the use of creative accounting is revealed. In the second practical part, the thesis looks into the company RSJ Securities a.s. According to the annual accounts for 2019, it showed possible practices in the area of depreciation, stocks and reserves.